

Han saknar sina kor

INTERVJU. Rune Jansson på Vårdö Bergö har varit tvungen att lägga av med korna. Han lät dem gå till slakt när han låg på sjukhus i trettonhelgen. För Nyan erkänner Rune, som fyllde 80 i november, att saknaden nog är stor.

SIDAN 10

SKATTEUNDANTAGET OCH UTFLAGGNINGEN

Passagerarskatt för redarna – hot eller möjlighet för Åland?

Röster höjs för att ta i bruk lagen från 1974 som aldrig använts

NYHETER. Gynnar det åländska skatteundantaget fortsättningsvis Åland, trots att kommunerna dräneras på skatteintäkter på grund av att allt fler fartyg flaggas ut till Sverige?

Ja, säger rederiernas företrädare. Nej, säger juristen **Bert Häggblom** som vill att den åländska lagen om resandeavgift från 1974 –

aldrig använd – ska dammas av och tas i bruk. Den skulle enligt honom kompensera kommunerna för de förlorade skatteinkomsterna.

– Skatteundantaget har slagit fel när turisterna går på landgångarna från färja till färja. Frågan är: Var det här meningen med skatteundantaget och ska vi ha det så här, undrar han.

Också **Olof Erland**, tidigare näringsminister, talar för en passageraravgift för de fartygsresenärer som tar i land på Åland som ersättning för skattebortfallet, men han finner det orimligt att ifrågasätta skatteundantaget som sådant.

– Då skulle vi knappt ha några kommunika-

tioner alls. Hela det åländska samhället tjänar på den skattefria försäljningen.

Jämfört med Helsingfors hamn tar Mariehamns stad ut bara en bråkdel av rederierna i olika slag av avgifter, visar en titt i avgiftslistan.

SIDORNA 2-3

Mjölkbonden förlorar också på valutan

NYHETER. Valio sänker mjölkproducenternas pris med nästa fem cent per liter på grund av förlorade exportintäkter.

Ålands centralandelslag, ÅCA:s, mjölkproducenter går inte samma öde till mötes. Inte ännu i varje fall. Fram till den 30 april har de ett lovat literpris.

Konsumenterna i sin tur kommer inte att se någon prisförändring inom den närmaste framtiden.

SIDAN 5

Åland har nu klimatstrategi

MILJÖ. Den pågående klimatförändringen drabbar också Åland. Det är utgångspunkten i landskapsregeringens nya klimatstrategi som presenterades i går.

Redan nu vet man att Slemmernes islossning sker tidigare för varje år och att salthalten sjunker i vattnen kring Åland.

– Men insikten om att vi måste agera får inte resultera i apati. Det går att förändra – tekniken finns, och pengarna, säger miljöminister **Katrin Sjögren** (LIB).

SIDAN 4

IFK testar försvarare mot Inter

SPORT. Han har spelat 62 matcher i Tipsligan. Han har representerat både FF Jaro och VPS. I dag finns han med i startelvan när IFK Mariehamn möter FC Inter i ligacupen.

– Vi tror ju på den här spelaren men det gäller att se om han håller den nivån som vi tror att han gör, säger **Pekka Lyyski**.

Vem det är? Bläddra fram till sportsidorna så får ni se.

SIDAN 14

Hjärtebarn. Jona föddes med två allvarliga hjärtfel. Hans första veckor i livet var en kamp för överlevnad, och han har opererat sitt lilla hjärta två gånger redan. Just nu mår han bra men han undersöks regelbundet för att eventuella förändringar ska kunna upptäckas i tid. Foto: JONAS EDSVIK

I dag firas Jona och alla andra hjärtebarn

REPORTAGE. I dag är det alla hjärtebarns dag här på Åland. Det vill säga en dag som uppmärksammar alla de barn som föds med någon sorts hjärtfel.

Jona är ett av de barnen men när man träf-

far honom kan man aldrig tro att den här lilla pigga ett och ett halvt-åringen föddes med två allvarliga missbildningar på hjärtat. Att han genomgått två hjärtoperationer under sin korta livstid är mer än man kan ana.

I dag berättar vi Jonas historia. En historia som kanske inte har ett klassiskt lyckligt slut, men en historia som berör ända in i hjärtat.

SIDORNA 8-9

6

familjen

Mikael Lindholm, snart 40, lever utan gräns mellan jobb och intressen. Möt honom i Pratsstunden.

12

krönika

Fred Forsell är helst pessimist.

17

folk

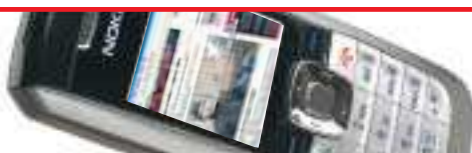
Fred Donaldson är i Mariehamn för att lära ut hur man kan leka sig till en bättre värld.

20

folk

Dagens ålänning **Danina Jansson** spelar flera instrument.

mobil.nyan.ax

Senaste nytt direkt i din mobiltelefon!

SKATTEUNDANTAGET OCH UTFLAGGNINGEN

S(t)upprännan som dr

– eller livlinan som håller landskapet flytande?

I fjol passerade 2.224.692 turister och ålänningar de åländska hamnarna. Av dem var 989.650 kryssningsresenärer och så gott som alla åkte vidare direkt. I Helsingfors hamn betalar rederierna två gånger 1,90 euro per passagerare i passageraravgift – på Åland ingenting.

Med trossen. Fartyg behöver bara "lägga trossen runt polaren" för att dra nytta av det åländska skatteundantaget, säger en person som Nya Åland talat med. Detta gäller inte Viking Lines finskflaggade Amorella på bilden. Foto: JONAS EDSVIK

Detta faktum har på senare tid skapat en hel del diskussion på Åland när Rederi ab Eckerö valde att flagga ut också Birka Paradise till Sverige. Tidigare har Eckerö, liksom tre av Viking Lines sammanlagt sju fartyg i trafiken på Åland, flaggats svenskt i stället för finskt.

Nya Åland har tidigare redogjort för följderna för de åländska kommunerna som förlorar skatteintäkter när de sjöanställda betalar skatt till Sverige i stället.

Lag om resandeavgift

Flera debattörer har ansett att lagen om resandeavgift från 1974 – en lag som hittills inte har tagits i bruk – kan dammas av och sättas i kraft för att kompensera kommunerna för bortfallet. Det tycker inte rederierna. Vid Viking Lines bolagsstämma i onsdags understök styrelseordförande **Ben Lundqvist** med kraft att inga nya pålagor i form av passagerarskatt får läggas på rederierna i det trängda ekonomiska läget.

En av dem som förespråkar resandeavgift är juristen **Bert Häggblom** från Saltvik, en av de kommuner som tyngs av utflaggningen.

Huvudkontoren bort?

Han påpekar att en sådan avgift tas ut i till exempel Stockholm och Helsingfors. Han säger också att det åländska skatteundantaget inte får gynna enbart ett fåtal personer, företag och institutioner.

– Nästa steg kan vara att rederierna flyttar sina huvudkontor från Åland. Birka verkar redan vara på väg eftersom stora delar av kontoret håller på att flytta till Stockholm, med de följer det kan ha för Åland. Nu borde politikerna sätta sig ner och diskutera skatteundantaget för att alla ålänningar ska kunna dra nytta av det.

Också han säger samma sak som Vikings vd **Nils-Erik Eklund** på stämman – snuset är inte orsaken till utflaggningen. – Det handlar om lönenivåerna.

Fördelas över Åland

Intäkterna från resandeavgiften, eller passageraravgiften som den kallas allmänt, borde i så fall fördelas över hela Åland på basis av befolkningstal.

– Skatteundantaget har slagit fel när turisterna går på landgångarna från färja till färja. Frågan är: Var det här meningen med skatteundantaget och ska vi ha det så här?

Frågan går vidare till en annan debattör, **Olof Erland**, lagtingspolitiker och

tidigare näringsminister som skrivit två insändare i Nyan om ämnet på sistone.

2 euro per passagerare

Också han ställer sig frågan om "det inte är dags att diskutera det åländska samhällets legitima krav på en bättre balans mellan kommersiella vinster och samhällets kostnader". Enligt honom skulle en avgift på 2 euro för två miljoner passagerare som passerar åländska territori- alvatten vara tillräckligt för att kompensera kommunernas skattebortfall i och med utflaggningen.

Å andra sidan påpekar han också att de positiva effekterna för det åländska samhället är betydande om Viking Line och Rederi ab Eckerö är fortsatt framgångsrika som företag på Åland även om flaggan är svensk – goda kommunikationer, arbetsplatser, underleveranser, spridningseffekter, dividend och rederibesättning.

– Jag tog upp frågan 2003 om resandeavgift när det stod klart att Cinderella skulle flaggas ut och det var osäkert hur Birka Paradise skulle flaggas. Förslaget väckte starkt motstånd, pre-

Picknickresenärer. Varje dag fylls landgångarna i färjhamnen med så kallade picknickresenärer, dagkryssare som bara byter fartyg utan att stiga i land. I Eckerö behöver kryssningsresenärerna inte längre ens kliva av färjan. Nu frågar sig debattörer och andra om det här var avsikten med det åländska skatteundantaget, och behöver de åländska kommunerna få kompensation för skattebortfallet i form av resandeavgift som läggs på rederierna när allt fler fartyg flaggas ut? Foto: JONAS EDSVIK

cis som när rederierna också nu motsätter sig alla pålagor, säger Olof Erland.

2,5-3 miljoner euro

Han konstaterar att 550 ålänningar i dag arbetar på svenskflaggade fartyg. För de åländska kommunerna betyder det skatteförluster på totalt 2,5-3 miljoner euro per år.

– Min personliga åsikt är att om rederierna tänkte långsiktigt så skulle de inse att en resandeavgift, som kompenserar kommunerna, rättfärdigar skatteundantaget och utflaggningen i folks ögon.

Olof Erland konstaterar att Finland har ett rätt omfattande sjöfartsstöd – förmånliga avskrivningar för

nyinvesteringar och nettolönesystem – som går till rederierna.

– Rederierna konkurrerar så hårt att de gör allt för att sänka sina kostnader. Sverige har ett annat avtalssystem som gör det förmånligt att betala svenska löner. Men om Finland får en tonnage-skatt som är förmånlig för rederierna så kan de flagga

Lagen ger rätt till 34 cent per

Den åländska lagen om resandeavgift stadgar att maximalt 34 cent per passagerare får bäras upp av rederierna.

Det är en bråkdel av de passageraravgifter som tas ut i hamnar både väster och öster om Åland.

Nya Åland har talat med olika personer med insikt i frågan. Bland annat det här har vi fått fram:

En titt i exempelvis Helsing-

fors hamns avgiftslista visar att man tar betalt för det mesta av rederierna – inklusive passagerarna. För varje passagerare som kommer in tar man 1,90 euro och för varje utresande passagerare tar man likaså 1,90 euro, alltså totalt nästan 4 euro per resenär.

April-september

Om resandeavgift skulle tas ut på Åland enligt lagen av alla de drygt 2 miljonerna passagerare skulle summan bli cirka

700.000 euro per år. Men enligt lagen får resandeavgift inte tas ut mellan oktober och mars så summan skulle därför bli lägre.

Mariehamns stad räknar med att skattebortfallet på grund av Birka Paradises utflaggning blir cirka en miljon euro per år. Om staden vill kompensera bortfallet räcker det med ett beslut i stadsfullmäktige.

Ätminstone hittills har det inte funnits någon politisk vilja att införa passageraravgifter i Västerhamn utöver hamn-

förtöjnings- och övriga hamnrelaterade avgifter, trots att hamnarna runtom Åland tar ut mångdubbelt mera. Det är också svårt att veta exakt hur en passageraravgift skulle slå eftersom rederierna inte ger tillräckligt detaljerade uppgifter om antalet passagerare till Ålands statistik- och utredningsbyrå, trots att byrån bett att få siffrorna.

Rättsprocesser

Rederierna är av naturliga

skäl motståndare till nya pålagor, och de utköper också juridiska bataljer för att slippa utgifter – Viking Line och Birka Line har gemensamt stämt dels staden och dels gått direkt till Högsta förvaltningsdomstolen för att slippa betala den höjda hamnavgift som stadsfullmäktige fattade beslut om i slutet av 1990-talet och för att få tillbaka en del av de tidigare inbetalda hamnavgifterna. Processen pågår fortfarande och kostar mycket

pengar som skattebetalarna får stå för.

Just nu har Åland en väldig mängd fartyg som angör någon av hamnarna. Orsaken är förstas skatteundantaget. Slutsatsen som dras är att det är till nytta för rederierna – annars skulle de flesta fartyg gå förbi utan att "kasta trossen runt polaren".

Cirka 15 fartyg per dygn

En titt på siffrorna för Väster-

SKATTEUNDANTAGET OCH UTFLAGGNINGEN

ränerar Åland

Debattör 1. Bert Häggblom, jurist, talar varmt för att lagen om resandeavgift från 1974 ska tas i bruk.

Debattör 2. Olof Erland, lagtingspolitiker och tidigare näringsminister, anser att det orimligt att ta bort det åländska skatteundantaget.

fartygen finskt igen. Sverige går sannolikt inte in för tonnage-skatt.

En näringsskatt

Men han tror inte att det finns politiska förutsättningar att damma av lagen om resandeavgift nu.

–Mariehamn tar ut den avgift man får ta via hamnavgiften, men inte mera än vad det kostar

att bygga ut och driva hamnen.

Han jämför resandeavgiften med den hotellavgift, en övernattningsskatt, som tas ut på till exempel Kanarieöarna.

Att ta bort skatteundantaget, som numera är permanent, är enligt Olof Erland en orimlighet.

–Då skulle vi knappt ha några kommunikationer alls. Hela det åländska samhället

tjänar på den skattefria försäljningen.

Risk för snuset

Men skatteundantaget får inte missbrukas, och det är enligt honom tänkbart att EU-kommissionen ser snusförsäljningen ombord som ett överutnyttjande av det svenska snusundantaget.

–Det skulle inte förvåna mig om kommissionen vidtar åtgär-

der. Om fartygen flaggar ut på grund av snusförsäljningen är det en signal till kommissionen om att undantaget utnyttjas på ett sätt som inte var avsikten.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Fotnot. I nästa avsnitt intervjuas företrädare för de åländska rederierna och politiker.

resenär

hamn 2008 visar följande:

■5.406 fartyg anlöpte hamnen. Det blir cirka 15 per dygn året om.

■5.336 av anlöpen gjordes av passagerarfartyg i reguljär trafik.

■Av fartygen tillhör sex Viking Line (Amorella, Isabella, Mariella, Gabriella, Cinderella och Rosella), ett Rederi ab Eckerö (Birka Paradise), ett Onedinlinjen (Birger Jarl), sex Tallink Silja (Galaxy, Europa, Symphony,

Serenade, Victoria och Romantika).

Långnäs konkurrerar

Långnäs hamn, som ägs av landskapet, är en konkurrent till Västerhamn. Rederi ab Eckerö äger hamnen i Berghamn, men från rederiet uppger man att det är snudd på omöjligt att flytta Birka Paradise från Västerhamn till Eckerö.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Blågul. Birka Paradise är den senaste i raden av fartyg som flaggats ut till Sverige. Foto: JONAS EDSVIK

Samarbete inför parlamentsvalet

■Centern, Liberalerna och Frisinnad samverkan hoppas på en åländsk kandidat på Svenska folkpartiets kandidatlista inför valet till Europaparlamentet. Det skriver Ålands

Radio på sin hemsida.

Igår mötte representanter för partierna Ulla Achren som är Svenska folkpartiets partisekreterare för att diskutera ett eventuellt samarbete. (ak)

Vildsvinsjakt tillåten året om

■**JAKT.** Nu är det tillåtet för åländska jägare att skjuta vildsvin under hela året. Undantaget gäller sugor med kulingar.

–Men skjuter man alla kulingarna får man skjuta suggan

sedan, säger näringsminister Jan-Erik Mattsson (C).

Det finns ingen vildsvinsstam på Åland. I närregionerna växer populationerna snabbt och ställer till stor skada. (ak)

Kasberg får utkikstorn

■**SALTVIK.** Nu ska det bli bättre skyltning, märkta vandringsleder och ett utkikstorn på Kasberg i Saltvik.

I ett avtal som kommunstyrelsen godkänt framgår att leden till bergets topp ska märkas ut bättre och att den ska utvidgas till att leda vidare även till den natursköna stenåkern "Ögat".

I avtalet nämns också möjligheten att uppföra ett utkikstorn på Kasbergets topp.

–Utsikten därifrån är slående, men i dag stör trädtopparna vyn. Ett utkikstorn, som inte behöver vara speciellt högt, skulle råda bot på detta och öka bergets dragningskraft som besöksmål, konstaterar kommunen. (ml)

inBETWEEN

– fortbildning
för mellanchefer

Välkommen till Ålands Handelskammars nya utbildningsprojekt för mellanchefer.

Kursen kommer att ta upp frågor som gäller ledarskap, kommunikation, ekonomi, juridik, kvalitet och miljö i arbetet samt personlig effektivitet.

För mera information och anmälningar, se www.chamber.ax eller ring 291 517.

**Ålands
HANDELSKAMMARE**

Europeiska socialfonden

Röda Korset

GRUNKURS I HUMANITÄR RÄTT

7 – 8 mars 2009

**lördag kl. 9.30-17.00 och
söndag kl. 9.00-13.00 på Park Hotell**

Kursavgift 10€ för medlemmar, 25€ för icke-medlemmar (innehåller material och fika)

Innehåll: Information om humanitär rätt och Röda Korset samt instrument för att förstå den bild som medierna skapar av världens konflikter och det humanitära arbetets utmaningar och möjligheter.

Anmälning och tilläggsinformation:
petra.berg@redcross.fi, tel 018-528 503.
Anmälningar senast 2.3.

Rättsreglerna för krig skyddar dem som inte deltar i krigföringen. Grundtanken bakom krigets rättsregler är att krigshandlingar endast kan riktas mot militära mål. Det internationella samfundet har gett Röda Korset ett mandat att skydda och hjälpa civila, krigsfångar och sårade soldater som råkat ut för kriget. Detta mandat finns nedskrivet i Genèvekonventionerna.

Klimatförändringen påverkar också Åland

Tidigare islossning, mera regn – nu behövs konkret handling!

Slemmernes islossning sker allt tidigare och regnmängderna ökar.

Det är två konkreta följder av den pågående klimatförändringen, konstaterar landskapsregeringen som i går kom med ett första förslag till anpassning och åtgärder.

Promemorian är en första del i landskapsregeringens arbete med hållbar utveckling.

–Det allra första var att vi drog in vichyvattnet på flaska. Vi fick en del reaktioner på det, men det bjuder vi på. Det är min fasta övertygelse att det behövs både små och stora beslut för att stoppa klimatförändringen, sa miljöminister **Katrin Sjögren** (LIB) när hon presenterade förslagen.

De som jobbat konkret med frågan är miljöingenjör **Bror Johansson** och hållbarhetsutredare **Hans Dahlin**, anställd sedan ett år tillbaka.

Mindre växthusgaser

Den senaste veckan har närapå osläckbara bränder rasat i Australien, hårt drabbat av hetta och torka, och också på andra håll i världen märks förändringen.

–Det skulle vara fel av oss att inte titta på vad klimatförändringen får för konsekvenser också för Åland.

Det viktigaste är att minska utsläppen av växthusgaser, konstaterar de.

–Det finns ju klimatskeptiker som tror att förändringarna är naturliga och att mänsklig påverkan inte har någon betydelse, men vi väljer att följa försiktighetsprincipen – alltså att vidta åtgärder och se till att vi är beredda att möta förändrade förhållanden. Vi behöver inte längre diskutera om klimatförändringen kommer, utan följderna av den.

Första steget. Landskapet har tagit första steget och gjort upp en klimatstrategi där klimatförändringens effekter för Åland synas. Nästa steg är att konkretisera åtgärdsförslagen. Från vänster hållbarhetsutredare Hans Dahlin, miljöminister Katrin Sjögren och miljöingenjör Bror Johansson.

Foto: JONAS EDSVIK

Slemmernes is

Därför har man sammanställt olika kurvor över längre tid, till exempel datumet för Slemmernes islossning. Den sker nu en halv månad tidigare än 1958, visar Lions Slemmerntippning som pågått sedan dess. Andra kurvor visar att vattnets medeltemperatur stigit, nederbörden ökat och salthalten sjunkit i vattnen runt Åland.

Att nederbörden ökar är illa för Östersjön eftersom häftiga regn sköljer ut näringsämnen från marken till vattnet.

–Därför är det viktigt att vi jobbar med alla åtgärder som leder till bättre vattenkvalitet. Om Östersjöns ekosystem kollapsar

så blir också vi klimatflyktingar, för vad gör vi här om vi inte kan bada och fiska i havet?

Också på andra sätt påverkar det allt mer extrema vädret jordbruket eftersom skördeskadorna ökar.

Å andra sidan kan det också finnas fördelar för Åland med ett varmare klimat. Medelhavsområdet håller på att bli alltför hett för turister som kanske hellre väljer Norden.

Havsytan stiger

Redan nu smälter Arktis, och man väntar att havsytan stiger globalt. På Åland motverkas detta i någon mån av landhöjningen, och Bror Johansson

räknar med att höjningen för Ålands del blir 30-40 cm på 80 år.

Kultur- och kongresshuset borde klara sig – men inte den underjordiska parkeringen. Också trenden med havsnära boende och bostadsbyggande i hamnkvarter kan visa sig vara en felsatsning.

–Det är viktigt att kommunerna är medvetna om det här.

Det finns också hälsorisker med uppvärmningen – nya sjukdomar som malaria och blåtunga kan drabba människor och djur.

Miljöglasögon på!

Med promemorian vill land-

skapsregeringen höja folks medvetenhet om klimatförändringen.

–Det gäller att ha miljöglasögonen på i alla beslut som fattas, säger Katrin Sjögren.

Insikten får inte, betonar hon, resultera i apati.

–Det går att minska utsläppen av växthusgaser. Tekniken finns, och pengarna. Vi hinner rädda jorden!

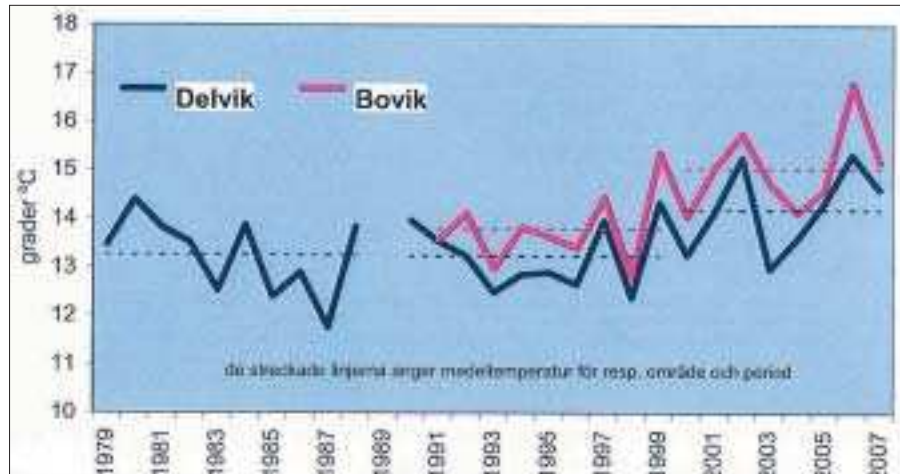
Promemorian skickas nu till alla kommuner och organisationer. Nästa steg är att utarbeta konkreta förslag till åtgärder.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Slemmernes islossning. Lions Slemmerntippning har pågått sedan 1958 och av den märks det tydligt att isen går allt tidigare – två veckor tidigare än när tippningen började.

Källa: Åsub 2008

Vattentemperatur. Vattnet runt Åland har blivit varmare under de 30 senaste åren. Mätningarna har gjorts utanför Delvik i sund och i Hammarland Bovik.

Källa: Fiskeriberbyrå

Fakta/7 grader varmare

Följande klimatscenario kan bli verklighet på Åland, utgående från analys som gjorts i Sverige och Finland:

■ Januartemperaturen stiger med 1-2 grader till 2020-talet och med 4-7 grader på 2080-talet.

■ Julitemperaturen stiger med 1-2 grader till 2020-talet och med 3-5 grader till 2080-talet.

■ Issäsongen blir kortare och isfria vintrar vanligare.

■ Januarnederbörden ökar med 10-30 mm till 2020-talet och med 20-40 mm till 2080-talet.

■ Vattentemperaturen i Östersjön stiger med 4 grader till 2080-talet och havsvattennivån runt Åland stiger med 30-40 cm till 2090-talet.

■ Salthalten sjunker så att gränsen för 5 promilles salthalt flyttas från Kvarken till Bornholm.

■ Jord- och skogsbruksproduktionen ökar men risken för skadeangrepp ökar också.

■ Vi får en ny klimatzon med längre växtperiod, förändrat ekosystem och förändrad biologisk mångfald.

Källa:
Landskapsregeringen

Fakta/Så klarar vi krisen

■ Fortsätt prioritera Östersjöns vattenkvalitet.

■ Kartlägg översvämningskänsliga områden, bygg inte på låg mark och beakta risken för mögelskador.

■ Uppdatera anvisningarna för behandling av dagvatten.

■ Öka det kommunala samarbetet eller slå ihop kommuner.

■ Minska utsläppen från låglänta jordbruksmarker, anlägg skyddszoner och sedimenteringsbassänger vid stränder och diken, skydda yt- och grundvattentäkter bättre.

■ Arbeta långsiktigt med naturvärden inför kommande ekosystemförändringar.

■ Skapa system som varnar för extrema väderfenomen och bygg upp beredskap för att hantera svåra situationer som kan uppstå.

■ Beakta effekterna för utsläpp av växthusgas nr bidrag beviljas för olika projekt.

■ Anslå pengar till globalt bistånd för åtgärder som minskar växthusgasutsläppen.

■ Prioritera arbetet med hållbar utveckling.

Källa:
Landskapsregeringen

Det kostar bara 190 miljarder dollar att rädda jorden och människorna

Sol, vind och vatten – förnybar energi i stället för fossil energi och kärnkraft.

Att återställa jordens bärkraft kostar 190 miljarder dollar, att jämföra med de 1.235 miljarder dollar som världens militärutgifter gick loss på 2006.

Landskapets hållbarhetsutredare **Hans Dahlin** tog upp

avvecklingen av fossilbränsle kontra den ekonomiska krisen när landskapsregeringen presenterade sin klimat-PM i går.

–För att få ner utsläppen av växthusgaser bör man satsa på sol- och vindenergi. Vinden har potential att stå för halva världens energibehov. Också i en tuffare ekonomi bör man ta hänsyn till klimatfrågan.

Han ser inte kärnkraften som något alternativ – utöver allt annat är det enligt honom så gott som omöjligt att bedöma vad kärnkraften kostar om man tar med slutförvar och annat – och han får medhåll av miljöminister **Katrin Sjögren**.

–Satsningen på kärnkraft bekymrar mig, den är varken förnybar eller hållbar.

Landskapspolitikerna har på kort tid fått två viktiga böcker i gåva av miljöorganisationerna – Sex grader av **Mark Lynas** och Plan B 3.0 av **Lester Brown** – och miljöministern har förstärkt läst båg.

I den senare bokens sista kapitel beskriver författaren vad det skulle kosta att rädda jorden och uppfylla de grundläggande sociala målen – plantera träd

för att minska översvämningsrisken, binda jorden och ta upp koldioxid, skydda odlad matjord från erosion, återställa betesmarker och fiskbestånd, skydda den biologiska mångfalden och stabilisera grundvattnet samt ge alla människor grundläggande utbildning, avskaffa vuxenalfabetism, ordna skolluncher samt mödra- och barnavård i de 44 fattigaste länderna och ge

grundläggande hälsovård åt alla. Allt detta skulle kosta, räknar han ut, 190 miljarder dollar.

USA:s militärbudget för 2006 gick på 560 miljarder dollar. Hela världens militärutgifter samma år uppgick till 1.253 miljarder dollar.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Oförändrat mjölkpris på Åland

Osäkert pris. ÅCA:s mjölkproducenter behöver inte oroa sig för att få mindre betalt per liter än så länge, men efter 30 april kan läget se annorlunda ut. Valios producenter däremot får sitt literpris sänkt med närmare fem cent från den 1 mars.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Valio sänker producentpriset på mjölk eftersom exportvalutorna tappar i värde.
ÅCA följer inte i Valios fotspår. I varje fall inte innan den 30 april eftersom mjölkproducenterna på Åland har ett lovat pris fram tills dess. Konsumenten i sin tur märker ingen sänkning.

Valio meddelade i går att de förlorade cirka 70 miljoner

euro i slutet av förra året på grund av att den svenska kronan och den ryska rubeln tappade i värde. I ett uttalande i gårdagens Maaseudun Tulevaisuus säger Valios vd **Pekka Laaksonen** att sänkningen med 4,7 cent till 41 cent från den 1 mars därför är oundviklig, vilket i sin tur leder till försämrad lönsamhet för många gårdar.
På Ålands Centralandelslag, ÅCA, menar man att det för

närvarande inte blir aktuellt med någon sänkning för deras mjölkproducenter.
– Vi sätter ett lovat pris till våra drygt 50 producenterna som gäller fyra månader åt gången, och det senast satta priset gäller fram till den 30 april, säger ÅCA:s vd **Johannes Snellman**.
Avvaktar beslut
Vilket det lovade priset är just nu vill han dock inte avslöja.

Men Snellman menar att de liksom Valio påverkas av omvärlden och den försämrade valutan.
– Vi räknar att två tredjedelar av det vi producerar säljs utanför Åland varav hälften av det till Sverige, så självklart påverkas vi av valutaförsämringen. Men hur det blir efter april får styrelsen ta ställning till då, säger Snellman.
Att mjölkproducenterna

får mindre betalat betyder dock inte i sin tur att priser-na i affären sjunker.
Oförändrat butikspris
På ÅCA har man i nuläget heller inga planer på att varken höja eller sänka butikspriserna.
MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 469

Inspektion gjordes på Sommarängen

Efter upprepade klagomål till landskapsregeringen angående verksamheten vid serviceboendet Sommarängen på Kökar gjordes en inspektion i slutet av förra året och brister konstaterades.
– Landskapsregeringen är tillfreds med Kökars åtgärder, säger socialminister **Katrin Sjögren (LIB)**.
Hon berättar att det kom in klagomål till socialbyrån, dels från personal och dels från anhängiga.
– Det som jag känner till är att det har varit funderingar på vårdtyngden och på lokalerna som för små och moderna.
I november gjordes därför en inspektion av landskapsläkare **Birger Sandell**, hälsovårdsinspektör **Eivor Nikander**, avdelningschef **Carina Strand**, äldreomsorgsutredare **Maj-**

Len Österlund-Törnroos och distrikthälsovårdare **Inge-Maj Andersson**.
Bristerna antecknades i ett protokoll och kommunen uppmanades att försöka komma tillrätta med problemen.
Icke funktionellt
Enligt Maj-Len Österlund-Törnroos fanns det bland annat för få toaletter.
– Lokalerna var icke funktionella. Verksamheten har vuxit ur huset.
Men en förändring är på gång genom om- och tillbyggnaden av servicehuset.
– Det åtgärdas redan nu, därför vidtar vi inte några åtgärder, konstaterar Österlund-Törnroos.
Inte heller frågan om vårdtyngden föranleder några åtgärder från landskapets sida.
– Vi kunde inte konstatera att vårdtyngden idag är för

Inspekterat. Landskapsregeringen gjorde en inspektion vid Kökars servicehem Sommarängen efter klagomål.
Arkivfoto: ERKKI SANTAMALAE

stor men vi har fått indikationer om att det har varit så.
– Och man har anställt mera personal och en föreståndare, säger Katrin Sjögren.
Landskapsregeringen har tillsynsansvar.

– Tillsyn är en tredjedel kontrollerande och två tredjedelar stödjande, påminner Katrin Sjögren.
Maj-Len Österlund-Törnroos skulle gärna se att det gjordes fler besök runt om i kommunerna.

– Det är en resursfråga men i mån av möjlighet kommer vi att starta upp en tillsynsövervakning som är mer systematisk.
ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Kommun vill ha maximalt bidrag

■HAMMARLAND. Kommunstyrelsen i Hammarland anholder om högsta möjliga landskapsbidrag för ombyggnaden

av Hellesbysandsvägen till kommunalväg. En ombyggnad som beräknas kosta omkring 130.000 euro. Man anholder

också om bidrag för att bygga ut avloppsledning till industriområdet samt bostadsområdet Haga Norra. Kommunstyrelsen

söker också förlängning för färdigställandet av avloppsprojektet i Hellesby och Östanträsk till den 1 februari 2010. (ml)

■Två kollisioner mellan personbilar och rådjur har rapporterats till polisen. Den ena skedde i onsdags i Lemland Flaka och den andra veckan innan i Jomala Björnsby. (mn)

Byggnadsbyråttjänst dras in

■ Den lediganslagna tjänsten som timmerman/fastighets-skötare vid kansliavdelningens byggnadsbyrå kommer inte att tillsättas. Tjänsterna kommer istället att köpas in vid behov.
Orsaken är det ekonomiska läget som medfört en restriktiv anställningspolitik på landskapsförvaltningen. (ak)

Schakt Ab tog hem avtal

■ Det blir Ålands Schakt Ab som bygger om korsningen mellan Elverksgatan, Klintvägen och Västra utfarten. Landskapsregeringen har tagit beslut om att teckna entreprenadavtal med företaget. (ak)

Birka - årets rederi

■ Birka utsågs till årets rederi vid resebranschens årliga gala Grand Travel Award på Grand Hotel i Stockholm i torsdags.
Det var dessutom för andra året i rad som de tog hem kategorin. Och i år var det före Tallink Silja, Viking Line och Stena Line.
I undersökningen Storstockholm idag, utförd av undersökningsföretaget ISI Wissing, utsåg nyligen även resenärerna Birka Cruises till det bästa rederiet på Östersjön. (mn)

Bil påkörd på Ålandsvägen

■ En bil parkerad på Ålandsvägen fick sig en törn av en annan bil mitt under rusningstrafiken den 30 januari, har polisen fått anmälan om. Den misstänkte föraren gav sig av från platsen utan att ge sig till känna.
Vid Österleden rapporteras en förare ha pratat i mobiltelefon under en biltur i onsdags. (mn)

Nytt bostadsområde ska detaljplaneras

■ **HAMMARLAND.** Byggnadstekniska nämnden har fått i uppdrag att ta fram ett utkast till byggnadsplan för kommunens fastighet Öra, ett nästan 20 hektar stort område som kommunen i oktober i fjol köpte av landskapet för 235.000 euro.
Kommunstyrelsen meddelar nämnden att ett rekreativt område och ett bostadsområde där stranden skall bli kvar i kommunens ägo ska planeras på området. Vid fiskehamnen kan ett område för servicetomt reserveras. Man vill också att småbåtsplatser planeras på området.
När ett godkänt utkast tagits fram kommer kommunen att ordna ett informationsmöte där alla intresserade kan framföra åsikter angående utkastet.
En grundläggande förutsättning för att arbetet med att ändra byggnadsplanen för Öra kunde påbörjas är att Ålands fackliga semesterorganisation har tecknat ett legoavtal till år 2034 med kommunen. Organisationens stugor är sedan tidigare belägna på Öra. (ml)

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

VALENTIN

Vi firar 1-15 år

Ida Eriksson i Mariehamn fyller 12 år idag den 14 februari. Hon gratuleras av mamma, pappa, Nils och Sofia

Zacharias Johansson i Mariehamn fyller 10 år i morgon den 15 februari. Han gratuleras av mamma, pappa och Staffan.

Andreas Söderman i Finström Ämnäs fyller 7 år i morgon den 15 februari. Han gratuleras av mamma, pappa, Elin, mormor och morfar.

Liam Wärnhjelm i Vasa fyller 2 år i morgon den 15 februari. Han gratuleras av mamma och pappa.

Nyan rättar

■ Inredningsarkitekten som arbetat med renoveringen av City blommor heter **Bettina Ingves**.

Janne Elo

In memoriam

JAN-CHRISTIAN RAUTIOKOSKI

Den 27.01.2009 avled **Jan-Christian Rautiokoski**, mer känd som "Jenkki", efter en kortare tids sjukdom endast 30 år gammal. Född i Vasa och senare bosatt på Åland kom han att bli en del i många människors liv. Redan i ung ålder visade han prov på både en envishet och driftighet som senare i livet kom att komma till uttryck i många olika sammanhang. Ett utmärkande personlighetsdrag för honom var hans orubbliga ärlighet och lojalitet mot vänner, han tillhörde skaran människor det gick att lita på i alla situationer. I umgänget med vänner var han aldrig rädd för att ge sig in i en debatt och ifrågasätta vederbörande synsätt, vilket resulterade i mången lång diskussion samtidigt som det gjorde umgänget med honom stimulerande.

Ett av de områden som Jenkkis driftighet kom att framträda tydligast var inom hans i särklass största hobby, segling. Som mångårig föreningsaktiv samt styrelsemedlem inom WSF kom han att bli respekterad som en god kappseglare samt även en hängiven juniorledare. Han skördade många segrar med sina Far-o-Zon båtar både på föreningens onsdagsseglingar och diverse regattor. Även semestersegling till olika destinationer stod högt i kurs och vänner var alltid välkomna ombord.

Efter slutförda studier vid Pedagogiska Fakulteten i Vasa styrdes kursen mot Åland tillsammans med livskamraten Ann-Charlotte Helgas. Även här kom hans drivkraft att bli märkbar bland annat i hans arbete som omtyckt slöjdläroare. Kappseglingsintresset och föreningsaktiviteten fortsatte, men nu under MSF flagg, med bland annat goda framgångar i Gotland Runt som resultat. Kontakten med familjen och vännerna bröts emellertid aldrig, trots avståndet, utan upprätthölls bland annat genom tät besök till hemtrakterna.

Framåtanden tog sig även uttryck i Jenkkis många planer för framtiden, planer som nu aldrig kommer att förverkligas. Hans alltför tidiga bortgång lämnar djupa spår hos dem han berört under sitt liv och i och med detta har en fast punkt i mångas tillvaro raderats för gott. Jenkki kommer att förbli ihågkommen och djupt saknad av livskamrat, familj, vänner och bekanta.

För att hedra minnet av Jan-Christian har det på vänners initiativ startats en insamling, Pro Alter Ego, till förmån för hans största intresse, segelbåten Alter Ego. Personer som vill hedra hans minne genom en inbetalning ombedes rikta denna till konto 152835-296517 dit även eventuella adressinbetalningar med fördel kan riktas.

Döda

Den 6 februari avled **Ulf Bertil Holmström** från Kökar Vålö i en ålder av 76 år. Han var född på Kökar den 21 januari 1933.

Som 24-åring gick Ulf in i sjöbevakningen och började sin tjänstgöring på Kökar. Därefter jobbade han på stationen i Mariehamn och ombord på bevakningsfartygen Kuikka och Viima som maskinchef respektive ma-

skinmästare. De återstående åren fram till pensioneringen tjänstgjorde han på stationen på Kumlinge Bärö.

Efter pensioneringen flyttade han så småningom tillbaka till barndomshemmet på Kökar. Där höll han sig bland annat sysselsatt med underhåll och renoveringar samtidigt som han tog hand om de årligen återkommande somargästerna.

Ulf var också aktiv i Kökar hembygdsförening, pensionsföreningen och även andra lokala kultur- och föreningsaktiviteter. Under de mörka vintrarna trivdes han även med att umgås med vänner, både i hemkommunen och runt omkring i Sverige och Finland.

Närmast sörjande är barnen **Hans Mikael** och **Nina**, deras mamma **Inger**, barnbarnen **Hanna** och **Wille**, systern **Birgit**, syskonbarn med familjer samt övrig släkt och vänner.

En flicka föddes den 9 februari klockan 7.55. Hon vägde då 3.070 gram och var 49 cm lång. Föräldrar är Susanne Ekholm och Peter Nylund i Mariehamn. Foto: STEFAN ÖHBERG

Ny på Åland

Den 10 februari klockan 17.48 fick Hugo 5 år en lillebror. Lillebror vägde då 3.070 gram och var 50 cm lång. Föräldrar är Erica Nordberg och Johan Mörn i Saltvik. Foto: STEFAN ÖHBERG

OBS! Det händer

LÖRDAG 14.2

BIO

■ **Bio Savoy kl 16.00.** Bolt. -F-7/5. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 18.00.** Bröllopsduellen. -T-. Filmen får tre stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 20.00.** Låt den rätte komma in. -F-15/13. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■ **Arkipelag restaurangen kl 22.00.** Rhodos.
■ **Saltvik Solbacka kl 21.00.** Bjarne Ekblom.

NÖJE

■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Totte.
■ **Parks bar kl 22.00.** Max Holstensson.
■ **Dinos bar kl 22.00.** The Itch, klassisk rock/metal.

SÖNDAG 15.2

BIO

■ **Bio Savoy kl 16.00.** Bolt. -F-7/5. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 18.00.** Bröllopsduellen. -T-. Filmen får tre stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 20.00.** Låt den rätte komma in. -F-15/13.

Palme-stipendium kan sökas igen

■ Även i år går det att söka stipendium ur Olof Palmes minnesfond på Åland. Medel från fonden kan sökas för fredsfostran- och forskning eller för humanitära insatser och bistandsarbete.

Ansökningarna riktas till ABF-Åland, som administrerar fonden, som finns på Ålandsvägen 55 i Mariehamn. Ansökningarna bör lämnas in före den 24 februari. (ab)

Naucélér träffade lumparlänningar

■ **LUMPARLAND.** Runt 15 lumparlänningar passade på att träffa riksdagsledamot **Elisabeth Naucélér** förra veckan.

– Diskussionen var på ett allmänt plan, säger kommundirektör **Tomas Urväs**.

Kommunen presenterade sig och publiken ställde frågor.

Naucélér också om sitt arbete i landets riksdag. (ns)

Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

MÅNDAG 16.2

BIO

■ **Bio Savoy kl 16.00.** Bröllopsduellen. -T-. Filmen får tre stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 18.00.** Bolt. -F-7/5. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.
■ **Bio Savoy kl 20.00.** Låt den rätte komma in. -F-15/13. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

SPORTLOV

■ **Islandia.**
□ Kl 10.00-14.00. Friåkning.
□ Kl 14.00-16.30. Klubba.
■ **Ungdomsgården Stallet.**
□ Kl 15.00-21.00. Öppet.
□ Kl 13.00-15.00. Prova på ridning och korvgrillning.
□ Kl 15.00. Vi bakar kanelbullar.
■ **Ungdomsgården Tvärsan.**
□ Kl 12.30-16.30. Filmmaraton.
■ **Idrottsgården.**
□ Kl 12.00-16.30. Öppet hus. Parcour, pingis och basket.

TACK

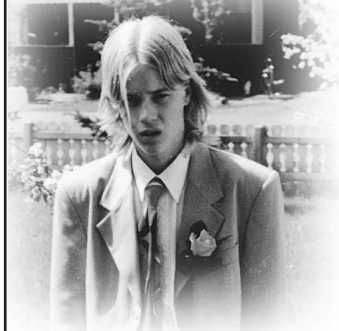
Ett innerligt tack till alla som på olika sätt hedrat minnet av vår älskade

ELIN

Leo, Mamma, Stefan och Glenn med familjer

GRATTIS

BILLY
30 år 17/2

Men pappa...
Se inte så butter ut!
Du fyller ju faktiskt bara 30 år!

Stort Grattis

önskar

William

PS Mamma, farmor och farfar hälsar också.

GRATTIS

Grattis LINDA

tro det eller ej, 19 år

Grattis

önskar

Jessica

Jona

är ett hjärtebarn

Hjärtebarn. Så kallas alla barn som föds med någon sorts hjärtfel. Idag på alla hjärtans dag är det hjärtebarnens dag här på Åland, och i Sverige har hjärtebarnen hela februari som sin egen speciella månad. Det är nu det ska samlas in pengar till forskning-en, så att fler barn kan få hjälp. Ett av hundra barn föds med hjärtfel. På Åland innebär det att tre nyfödda bebisar per år är hjärtebarn. Jona är ett av dem.

När lilla Jona möter oss i hallen hemma i Lemland Lemböte tänker jag på att han ser ut som vilken glad och pigg ett och ett halvt-åring som helst, med stora blå ögon och blont änglaloock-igt hår som står på ända. Men Jona har varit med om mycket mer än de flesta andra i hans ålder. Född med två allvarliga missbildningar på hjärtat var Jonas första veckor i livet en kamp för överlevnad. Tack vare att Jona förlöstes med akut kejsarsnitt – en följd av att navelsträngen hade tvinnat ihop sig ovanför hans huvud inne i magen vilket gjorde en naturlig förlossning omöjlig – stannade Jona och hans mamma **Lena Jansén** på sjukhuset längre än vad de från början hade tänkt. Det räddade Jonas liv. –Min mamma hade legat på sjukhus och gått bort en månad före jag fick Jona. Jag tyckte det var jobbigt att vara på sjukhuset och jag hade tänkt åka hem så fort som möjligt efter förlossningen. Men eftersom det blev kejsar-snitt blev vi kvar på sjukhuset längre. Det var tur för hade vi åkt hem skulle Jona nog inte ha klarat sig.

Ingen visste att Jona var sjuk. Lena berättar att vissa hjärtsjukdomar syns på ultraljud, men Jonas hjärtfel kunde man inte upptäcka så länge han var i magen. Direkt efter födseln syntes inte heller några sjukdomstecken, och det var först under en rutinkontroll på tisdagen som läkarna upptäckte att något var fel. –Då såg jag på läkarens min att det var något som var fel. Men att det skulle vara något med hjärtat tänkte jag aldrig på. Jag jobbar själv på Solkulla korttids-hem, så att vi kanske kunde få ett barn med någon utvecklingsstörning hade jag tänkt på och det hade vi pratat om, men vi hade aldrig tänkt på att vi kunde få ett barn som hade något fel på hjärtat. Lena minns att läkaren **Nemat Shams** som gjorde undersökningen och som är specialist på just hjärtsjukdomar berättade för henne att det faktiskt är ganska många barn som föds med hjärtfel. Ofta är felen emellertid lindriga och akuta operationer är ovanliga. –Under hela dagen på BB försäkrade de mig om att svåra hjärtfel är jättesällsynta och att risken för Jona hade något sådant var så liten att jag inte ens behövde fundera på den. Men det skulle visa sig att det var just det han hade.

Jonas hjärtfel heter aortakoarktation och aortastenosen. Koarktation innebär att den stora kroppspulsådern är förträngd, och aortastenosen innebär att klaffen mellan hjärtat och kroppspulsådern är förträngd. Läkarna upptäckte felen då Jona undersöktes med ultraljud på tisdag kväll. –De berättade för mig att bebisar har ett visst cirkulationssystem medan de är i magen. Ett par dygn efter födseln

Allt verkade bra. När lilla Jona föddes tidigt på måndagsmorgonen den 24 september 2007 anade ingen vad som komma skulle. Ett dygn senare kom beskedet: Jona hade ett allvarligt hjärtfel. Utan omedelbar behandling skulle han inte överleva.

Foto: PRIVAT

startar ett nytt system, och det var först när det systemet startade som man kunde se felen på Jonas hjärta. Läkarna berättade att de genast måste sätta in en medicin för att hålla det gamla cirkulationssystemet öppet. –Jag minns att jag tänkte: ”Säger han något om en helikopter nu blir jag galen”. Men det var just det han sa, att Jona måste flygas till Barnkliniken i Helsingfors. Lena berättar att det kändes som att hela världen var upp och ner. –Jag hade inga begrepp om någon-ting. En sköterska började gråta och jag tänkte att det här måste vara riktigt jäkligt. Mamma hade just gått bort, jag hade mycket begravning i huvudet.

På onsdag morgon flögs Jona från Mariehamn. Barnläkaren **Christian ”Snuffe” Johansson** fanns med i helikoptern, men Lena fick vänta ett par timmar för att sedan följa efter i Air Ålands plan tillsammans med sin syster. –När vi satt i taxin ringde Snuffe och sa att det hade uppstått komplikationer. Jag hann tänka att nu var det kört, men sedan sa han att de hade tvingats landa i Åbo på grund av dimma och att de skulle åka vidare med ambulans till Helsingfors. Vi var framme före dem och väntade på sjukhuset. I Helsingfors tog man genast emot Jona på intensivvårdsavdelningen. Han delade ett litet rum med fem andra barn och han fick en egen vårdare som vakade över honom dygnet runt. –Första kvällen i Helsingfors när jag satt i sjukhusets källare och pumpade bröstmjolk tillsammans med flera andra mammor tänkte jag på att jag hade en tvååring hemma som aldrig varit borta från mamma tidigare, på alla finska sjukdomstermer jag inte förstod, på att jag inte kände till Helsingfors, på var jag skulle bo. Allt var bara kaos och till på köpet var det min födelsedag. Jag fyllde 33 och tänkte att ”jaha, det är nu det är dags att bli vuxen”.

Fredagen den 28 februari opererades Jona. Vid det laget hade Jonas pappa **Jussi**, bror **Simon** och farmor hunnit komma till Helsingfors. –Jussi kan finska och det var en stor lättnad att ha honom med. Alla lät positiva, de sa att det inte var en så ovanlig operation och att det brukar ordna sig. Men kirurgen var jättenegativ, på honom lät det som att det inte fanns något hopp. Han var inte så trevlig, men bra på sitt jobb. Under de nästan sju långa timmar som Jona låg på operationsbordet försökte familjen fördriva tiden och skingra tankarna på Högholmen. När kirurgen slutligen ringde för att meddela att operationen var avslutad lät situationen hopplös. –Han sa att de behöll Jona i operationssalen med bröstkorgen öppen så att de snabbt skulle kunna gå in igen när hjärtat stannade. Inte om utan när. Det är så väldigt viktigt hur vårdpersonal uttrycker sig. Visst kan man säga att det ser ovisst ut, men man behöver ju inte vara helt negativ, man kan väl säga att det finns lite hopp.

Jonas hjärta slutade aldrig slå. Ett par timmar efter operationen flyttades han tillbaka till rummet på intensivvårdsavdelningen och snart fick familjen träffa honom igen. –Då var bröstkorgen fortfarande öppen eftersom hjärtat var så svullet och ansträngt att det inte gick att stänga den. Hålet var bara täckt med plastfilm. Där under såg man hjärtat slå. Först tre dygn senare kunde de sy ihop honom igen. Det var fullt med slangar och kanyler som han fick alla sina mediciner i. Som mamma skulle man vilja lyfta upp honom och hålla honom men det gick ju inte. Det var jobbigt. Lena berättar att Jona hölls nedsövd och att han var kopplad till respirator. Hans hjärta hade varit avstängt i en halvtimme under operationen och det fanns en risk för att andra organ i kroppen hade tagit skada.

–Vi väntade bara på ett bakslag. Alla de andra bebisarna i rummet fick något bakslag och det kändes bara som en tidsfråga innan det skulle hända oss. Men det gjorde det aldrig. **Efter tre veckor** fick Jona flyga hem till Åland igen. Ännu en vecka senare fick familjen lämna sjukhuset och för första gången fick Jona komma hem till huset i Lemland. –Det kändes som att vi hade varit borta hur länge som helst. Tyvärr var familjen tvungna att åka tillbaka till Helsingfors redan i januari. Vid en kontroll upptäckte man att förträngningar igen hade uppstått i Jonas hjärtklaff och en operation var nödvändig. Den här gången gick läkarna in via Jonas ljumske och sedan gjorde de en så kallad ballongsprängning för att klaffen skulle öppnas mer. –Snuffe har förklarat det för mig som att klaffen är som en garageport som inte vill öppna sig helt. Den kan aldrig bli bättre och man kan bara göra ett visst antal ballongsprängningar. Det kan hända att Jona måste få en konstgjord klaff i framtiden. Lena tillägger att hon och Jussi är ytterst tacksamma för att Snuffe funnits till hands för Jona under hela den här tiden. –Vi är otroligt tacksamma för att Snuffe och hans hjärtkunskap finns här på Åland, och att han har ställt upp för oss och alla andra hjärtebarnsföräldrar till fullo. Han gav oss ett telefonnummer där vi alltid kunde nå honom och vi fick ringa precis när vi ville för att få stöd och råd. Men numera träffas vi allafall oftare på gymmet än på sjukhuset, så det går åt rätt håll.

När Lena kommit så här långt i sin berättelse börjar jag förstå att den här historien inte får den sortens lyckliga slut där jag får skriva ”och i och med det var färan över och Jona var frisk”. –Oron hänger över en hela tiden. Nu gör vi ultraljud var tredje månad och det har sett stabilt ut länge, men läkarna kan inte säga om de kommer att vara tvungna att göra något om en månad, ett år eller om tio år. Det enda de kan säga säkert är att det inte kommer att bli någon akut situation och de håller koll på läget med regelbundna undersökningar.

Jonas historia slutar emellertid inte heller olyckligt. Någon elitidrottare kommer han aldrig att bli, men förhoppningsvis kommer han att kunna leka på samma villkor som sina kompisar, utan att få andnöd eller bli blå om läpparna. Hittills kan han leka så mycket han vill utan att hans familj har märkt att han skulle hindras av sjukdomen. När han dansar till favoritartisten Markoolio kan ingen tro att hans hjärta inte fungerar som det ska. Och visst kanske kroppen minns alla de gånger han blivit fasthållen under undersökningar och kanske är det därför han inte är någon riktig famnkille idag, men några minnen från operationerna och de första kritiska månaderna kommer han inte att ha som vuxen. –Visst var det ett tufft besked att få och visst kommer det upp många frågor nu när man håller på att bearbeta det här. Varför hände det oss? Kunde vi ha gjort något annorlunda? Men för de flesta är det något som händer bara, det är sällan genetiskt, det kommer bara ändå.

Fakta/ Jonas hjärtsjukdomar

AORTASTENOS
♥ Aortastenosen är en förträngning i klaffen mellan vänster kammare och kroppspulsådern. Om förträngningen är betydande ökar belastningen på vänster kammare. Aortastenosen utgör cirka 5 procent av alla hjärtfel.

♥ **Symtom:** Aortastenosen kan orsaka hjärtsvikt hos nyfödda och spädbarn, det vill säga hjärtats förmåga att pumpa ut blod är nedsatt. Större barn har oftast inga symtom, men de kan ha nedsatt prestationsförmåga.

♥ **Behandling:** Om barnet har symtom eller om man kan påvisa att hjärtats vänstra kammare belastas kraftigt opererar man barnet. Den tränga öppningen vidgas. Efter operationen finns vanligen en viss förträngning kvar, eller en lätt otäthet i klaffen. Då får man ett flöde av blod tillbaka från kroppspulsådern till vänster kammare. En förnyad operation då man vidgar klaffen kan bli nödvändig. I vuxen ålder kan klaffen behöva ersättas med en konstgjord klaff. Livslång uppföljning är nödvändig eftersom klaffen kan förändras med tiden, både så att förträngningen ökar eller klaffen blir mer otät.

KOARKTATION
♥ Koarktation innebär att stora kroppspulsådern är förträngd. Koarktation utgör cirka 5,5 procent av alla hjärtfel.

♥ **Symtom:** En kraftig förträngning gör att hjärtats förmåga att pumpa ut blod blir kraftigt nedsatt (hjärtsvikt) i nyföddhetsperioden. Äldre barn har sällan symtom, men de har högt blodtryck i armarna.

♥ **Behandling:** Hjärtfelet behandlas vanligen med operation. Vid operationen vidgas det förträngda området. Om barnet har symtom opererar man tidigt. Annars opererar man vanligen under de första levnadsåren. Om man opererar tidigt finns det en viss risk för att förträngningen återkommer. En förnyad förträngning kan man oftast häva med kateterteknik.

♥ Livslång uppföljning är nödvändig eftersom förträngningen kan återkomma och barnet kan ha ett kvarstående förhöjt blodtryck.

Källa: www.growingpeople.se

Fakta/ Hjärtebarnen på Åland

♥ Lena berättar att hon och hennes man har fått mycket hjälp och stöd genom att vara med i hjärtebarnsföreningen. Att vara bland människor som förstår och som kan dela med sig av sina egna erfarenheter har varit till stor hjälp.

♥ Hjärtebarnsverksamheten på Åland arbetar för att barn med hjärtfel och deras familjer ska ha bästa möjliga livsvillkor. De vill att barn med hjärtfel får bästa tänkbara behandling på alla plan samt att familjen får ett bra psykiskt och socialt omhändertagande och kunskap om sitt hjärtebarn på olika sätt.

♥ Föreningen är en underförening till Vårt hjärta r.f.

♥ Bland de aktiviteter man brukar ordna kan nämnas månadsträffar på Handicampen med föreläsningar, pratstunder och planering tillsammans, söndagssimning i allaktivitetshusets bassäng och en årlig familjeresa

till exempelvis en djurpark eller ett nöjesfält.

♥ Idag firas hjärtebarnens dag med ett jippo i Sittkoffs klockan 10-14. Då säljs hjärtbakelser och vinsten går till hjärtebarnsverksamheten.

Källa: *Hjärtebarnsfolder 2008*

Rune saknar sina älskade kor

Vänner. Korna betydde mycket för Rune. De gav honom mjölk men var också naturvårdare och - inte minst - gott sällskap. På bilden Rune och Eva sommaren 2004.

Nu har han bara katterna Lisa och Sickan som sällskap

Nu är fäxet tomt hos Rune Jansson på Bergö. Slaktbilen har hämtat hans älskade lyckliga kor.

– Det känns tomt, säger Rune som nu har bara katterna Lisa och Sickan kvar.

Rune Jansson på Vårdö Bergö blev riksberömd när **Per-Ove Högnäs** gjorde filmen "Den lyckliga kon" om honom och hans EU-befriade kor, de som slapp att få de anskrämliga gula plastbrickorna i öronen. Orsaken var egentligen att Rune inte ansåg sig ha några möjligheter att leva upp till de nya stränga bestämmelser som kom på nittio-talet.

– Jag skulle ha varit tvungen att bygga en ny mjölkstall med kylanläggning, installera rinnande vatten och måla fäxet invändigt. Det gick ju inte.

Slutade leverera

Han hoppade av. Slutade leverera till mejeriet år 1997. Men korna behöll han. Använde mjölken för eget behov och fortsatte att sköta sina kor och kalvar som förut.

– De var ju också goda naturvårdare, säger han.

Medveten om att det inte kunde fortsätta hur länge som helst har han dock varit hela tiden. Det höll på att ta slut redan för fem år sedan då han halkade och bröt lårbenshalsen och var tvungen att ligga på sjukhus i Mariehamn. Då kunde hans kor dock evakueras till **Ingvar Fyrvall** på Föglö och både de och Rune kom tillbaka till sommaren. Då var Nyan också ute och hälsade på.

Väntar på behandling

I november i fjol fyllde Rune 80 år men hösten och vintern har inte varit goda mot honom. Han berättar att han redan i september fick problem med hälsan och har åkt in och ut på sjukhuset, varit på kontroller och haft besvär. Nu väntar han på att komma i väg till Uppsala för att behandlas för den prostatacancer man upptäckt.

Så länge han bara var borta korta perioder klarade sig korna tack vare att han fick hjälp av **Ingvar Fyrvall** och dennes son **Isak**, samt av **Lars Petersson** som har stuga på Bergö.

– När jag blev hämtad till sjukhuset med helikopter på trettondagen kom Lasse ut hit med samma transport som hämtade mig och sedan skötte han korna en hel vecka. Då bestämde jag mig också för att lägga av med

korna och det kunde ordnas så att slaktbilen kom ut med färjan medan jag var borta.

– Det kändes nog bra att jag inte själv behövde vara hemma när det hände, säger han.

Redan i december hade han sålt en ko till slakt och nu togs också de sista djuren bort: Eva som var äldst och gav mjölk, Cilla som hade gått i sin, och dessutom tre kalvar.

Älsklingskalv

Bland kalvarna fanns också Runes älsklingskalv.

– Det var en tjurkalv som hade svårt att tåla mjölk när han föddes i mars och därför stannade upp i växten. Men sedan blev han bättre när det blev sommar och han kom ut på bete. Han var lite speciell och jag fäste mig vid honom eftersom han hade haft en svår start i livet. Han kunde nog ha fått växa litet till, säger Rune med saknad i rösten.

Har betytt mycket

När man samtalar med Rune slås man av att han berättar om sina djur med stor ömhet. Och att han alltid ser dem som individer.

– Många har ju genom åren sagt åt mig att jag borde lägga av med djuren men de har nog inte riktigt insett vad de betytt för mig, vilket sällskap de har varit, säger han.

Fortfarande går han dagligen ut till det tomma fäxet.

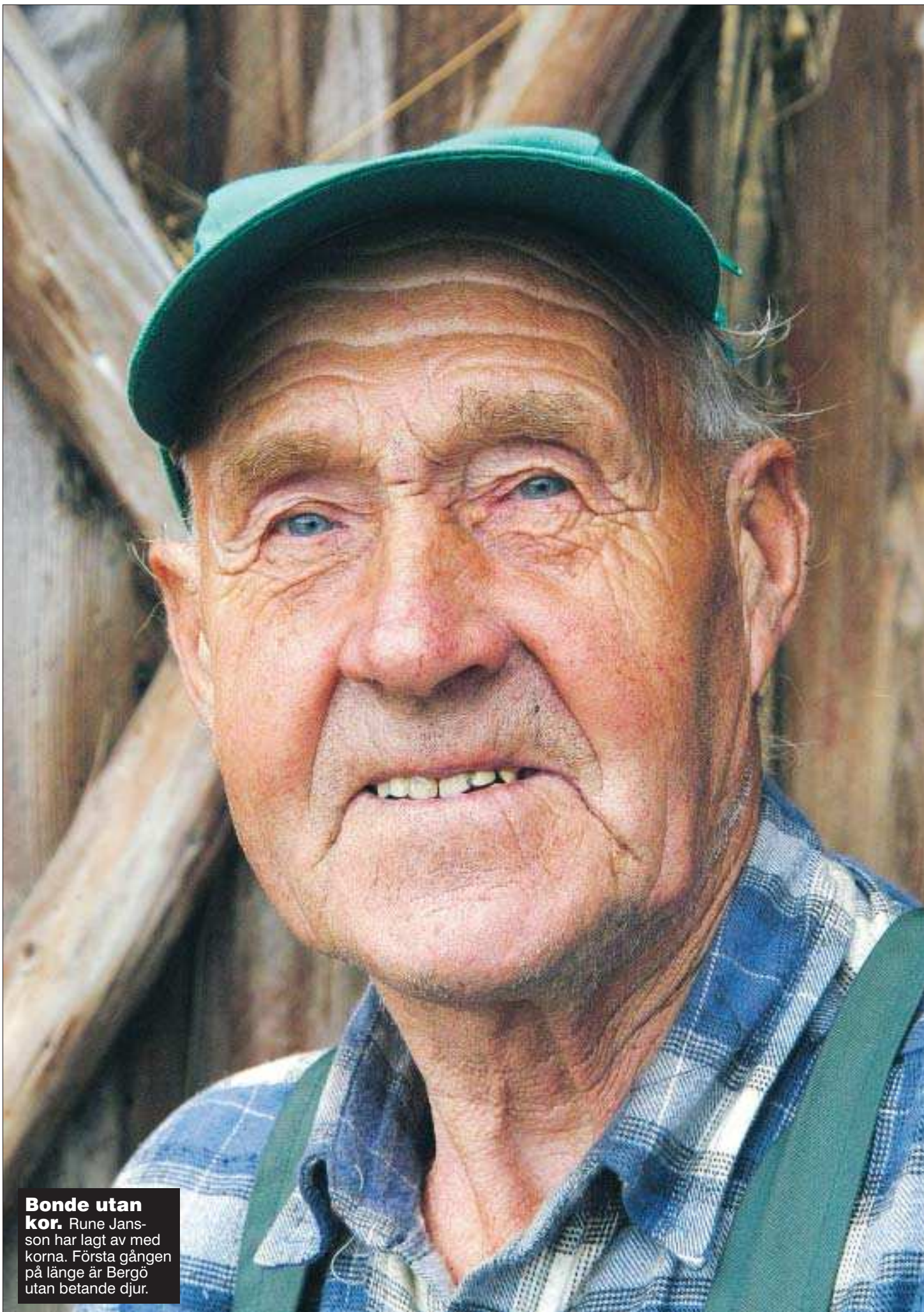
– Jag sätter ut lite mat till katterna där. De är ju nog innekatter men om de skulle bli ute någon natt så kan de ju gå in där och få sig litet att äta.

När han småningom skall iväg till Uppsala är det också bra om katterna kan gå in i fäxet.

Katterna utan mjölk

Att det inte längre finns några mjölkkor på Bergö betyder också att Lisa och Sickan inte får någon spenvarm mjölk. Och att Rune inte längre kan sila sin egen fil under somrar och höstar. Butiksmjölk vill varken han eller katterna ha.

– De är kräsna, säger han om katterna. När de visste att det fanns varm mjölk att få ville de inte ens smaka på den kalla. Vad skulle de då bry sig om butiksmjölk.

Bonde utan kor. Rune Jansson har lagt av med korna. Första gången på länge är Bergö utan betande djur.

Hur blir det när våren och sommaren kommer, den tid då du brukar släppa ut korna på grönbete?

– Ännu svårare förstås. Ännu svårare... Men jag har pratat lite med dem som har får på Bussö om att de kanske kunde sätta hit lite får på bete för att hålla landskapet öppet. Det behöver inte vara omöjligt ifall det går att ordna med stängsel utan att det blir problem med kommunalvägen som går här.

– Men i den här åldern är det väl bäst att inte säga så mycket om vad man skall göra i morgon. Det är nog bäst att ta dagen som den kommer, tillägger Rune.

Tomt. Mjälkspannen kommer inte längre att fyllas med spenvarm mjölk till Rune och katterna.

Sällskap. De två katterna, Lisa (på bilden) och Sickan, har Rune i varje fall kvar som sällskap på Bergö.

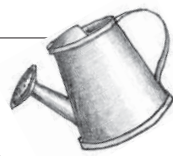
JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

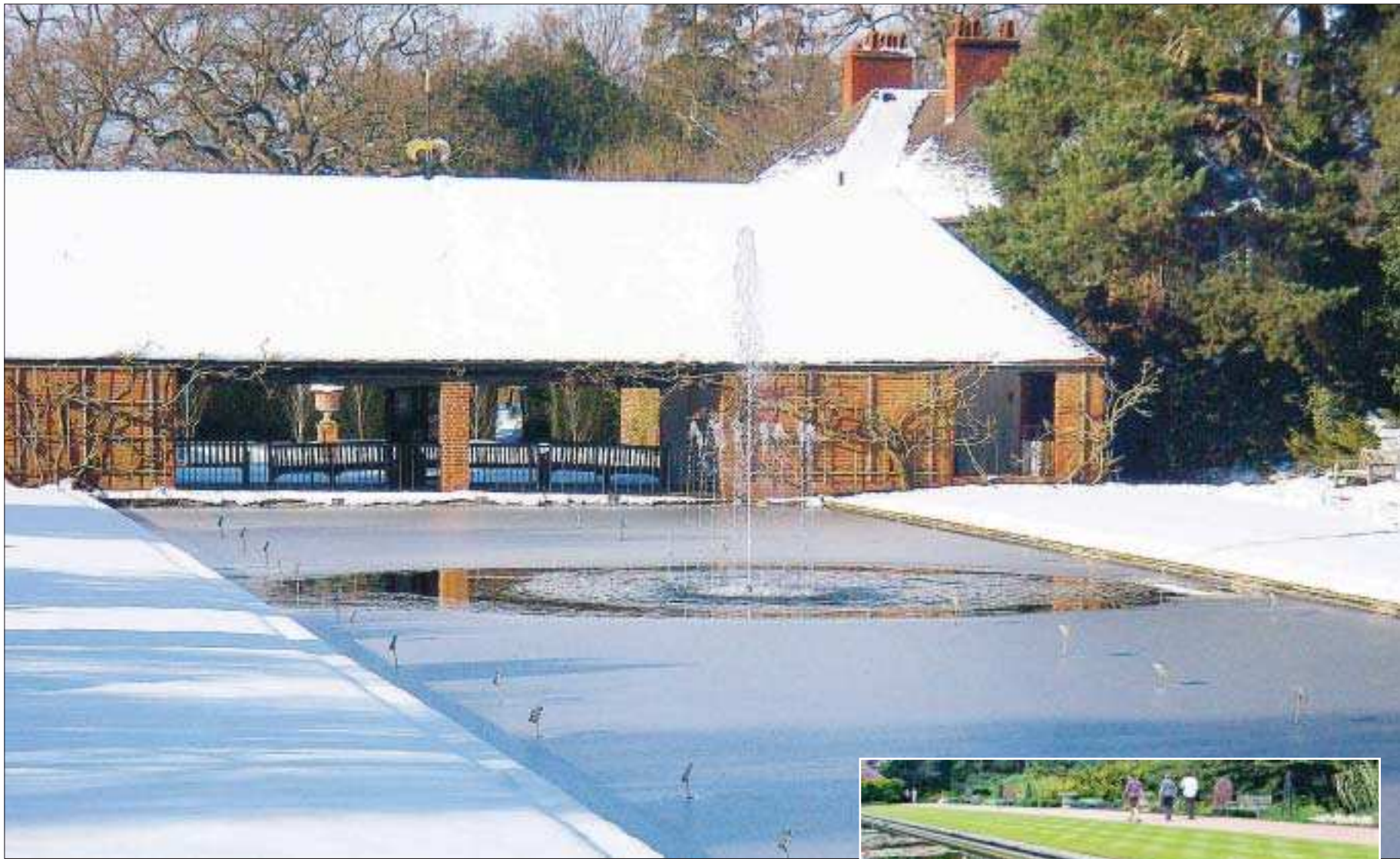
Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: titte.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

■ Nästa vecka har trädgårdssidan vintersemester.

Flaggskepp i vinterskrud

Ovanlig syn. I den äldsta delen av trädgården i närheten av själva herrgårdsbyggnaden finns en stor rektangulär damm. Så här såg det ut för ett par veckor sedan. Foto: INGELA LÖNNGREN

Ungefär 40 kilometer sydväst om London ligger Wisley, en enorm trädgårdsanläggning som ägs av det kungliga brittiska trädgårds-sällskapet RHS.

Wisley är öppet för allmänheten året om och har man tur kan man, som Ingela Lönngren, lyckas med att pricka in ett besök någon av de ytterst sällsynta dagar som allting är höljt i vitt.

RHS kallar Wisley för sitt flaggskepp och det är lätt att förstå. Sällskapet fick trädgården med tillhörande herrgård som donation 1903 av Sir Thomas Hanbury.

På ett cirka 25 hektar stort område hittar man allt från försöksodlingar med grönsaker och fruktträd till avancerad förädling av nya prydnadsväxter och modern brittisk trädgårdsdesign.

Här finns perennrabatter, stenpartier, medelhavsinspirerade planteringar, rosarium, hedväxter, arboretum...

Här finns formella dammar, sjöar och vattenfall... Berg, skog och ängar... Och ett enormt och splittrigt växthuskomplex...

Alltid något

I Wisley finns också världens största trädgårdsbokhandel och två bibliotek, ett som är öppet för allmänheten sju dagar

Efter rundturen. Tar man sig igenom hela trädgården på en dag smakar en flaska av Wisleys eget öl himmelskt.

Foto: TITTE TÖRNROTH

i veckan och ett vetenskapligt som används för olika typer av forskning. Mycket av verksamheten inom RHS handlar om just forskning och experimentell odling.

Wisley har också en egen handelsträdgård med ett sortiment som får en att önska att man hade en privat lastbåt förtöjd vid Themsen...

Med mera, med mera.

Det finns alltså mer än en orsak att besöka Wisley och eftersom det alltid finns något att titta på håller anläggningen dessutom för hur många besök som helst.

Det är Ingela Lönngren i Mariehamn som ursprungligen introducerade Wisley för mig.

–Åk dit, sade hon och jag lydde.

Det finns garanterat ingen på Åland som kan Wisley lika bra som Ingela, under lång tid har hon besökt trädgården till och med flera gånger årligen. Hon har sett de olika årstidsväxlingarna och också många av de olika växterna i full blomning.

Nu i februari fick hon för första gången se RHS flaggskepp i vinterskrud och då efter det värsta snöfallet på 18-20 år.

–Det hade fallit 30 centimeter snö och personalen hade just och just lyckats ploga upp gångar, berättar hon.

–Det var vackert och samtidigt såg det helt absurt ut. Och i handelsträdgården var alla plantor täckta av snösörja!

Uppskattar skönhet

Jag själv har varit tre gånger på Wisley och jag kan inte föreställa mig att jag skulle resa till London utan att igen göra en avstickare till trädgården.

Platsen är en sevärdhet i sig och man kan kan därför med gott samvete locka med personer som inte är trädgårdsintresserade men som uppskattar skönhet. Under normala väderförhållanden finns det många ypperliga platser för picknick och RHS

Välkänd syn. Det här är samma damm. Om några månader fylls den av hundratals näckrosor och lockar massor av turister. Foto: SEPPO SARKKINEN

Ny attraktion. Det nya växthuset är 12 meter högt, stort som tio tennisbanor och inhyser bland annat tre olika klimatzoner. Växthuset, som är bland de allra förnämsta i världen, invigdes av ingen mindre än Her Majesty The Queen. Foto: INGELA LÖNNGREN

har också en restaurang på området.

Wisley ligger i grevskapet Surrey, cirka 40 kilometer från Londons centrum. Jag har valt att ta mig dit med tåg från Waterloo station, stigit av i Woking och fortsatt de sista 6 kilometrarna med taxi.

Alternativa rutter, information om öppethållningstider, aktuella sevärdheter i trädgården och mycket, mycket annat hittar man på www.rhs.org.uk/whatson/gardens/wisley

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Christina Ilminge Grön trädgård året om

med vintergröna växter och prydnadsgräs

■ Det här är i första hand en bok för de som har planer på att anlägga en trädgård och som är måna om att odlingarna skall ha ett attraktionsvärde året om.

Men boken kan också mycket väl fungera som uppslagsverk för den som vill komplettera befintliga rabatter eller balkonger för att öka vintervärdet.

Författaren **Christina Ilminge** är landskapsarkitekt vilket man kanske främst märker av att hon utgår från trädgården som helhet för att sakta men säkert komma in på detaljerna.

Med boken vill hon dels öka kunskapen om den mångfald av vintergröna växter som finns i dagens sortiment och dels lyfta fram de spännande resultat man kan få genom att kombinera grönt och gräs.

–Valet att skriva om just de här två växtgrupperna beror på att de tillsammans kan bilda en stomme i trädgården helt eller nästan året runt. De är dessutom en miljöskapande kombination i kontrast, form och färg. Båda växtgrupperna är också lättodlade och kräver lite skötsel, skriver Ilminge.

I boken redogör hon utförligt för enskilda arter och för hur de skall odlas och skötas. Hon ger flera exempel på planlösningar och kombinationer och hon redogör för termer och begrepp. Texten varvas med överskådliga tabeller och scheman.

Det här är ett ambitiöst verk där texten är den viktiga och bilderna är beskrivande snarare än tjugiga. En bra faktabok.

■ På Ålands trädgårdsförnings årsmöte i söndags valdes **Birgitta Bergendahl** till ny ordförande för föreningen.

Agneta Sundström och **Siw Kyrkslätt** är nya ordinarie medlemmar i styrelsen.

AKTUELLT

FEBRUARI

Lördag 14 februari klockan 20.10 sänds första delen i den nya trädgårds-serien Mitt Paradis i FST5. Repris tisdag 17.2 klockan 17.30. Serien, som pågår till mitten av april, har också inslag från Åland.

MARS
5 - 8.3 Kistamässan Rum & Trädgård
Lördag 7 mars klockan 13.00 föreläsning om klematis med Börje Fri. Föreläsningen, som arrangeras av Ålands trädgårdsförening, hålls i Folkhälsans allaktivitets-

hus i Mariehamn. Obs. datumet har ändrats!
Lördag 7 mars ordnar både Sundqvists buss och Williams buss resor till Kistamässan.
26 - 29 mars mässan Nordiska trädgårdar i Älvsjö.
Lördag den 28 mars ordnar både Sund-

qvists buss och Williams buss resor till Älvsjömässan.
Söndag den 29 mars ordnar Ålandsfuch-sian en medlemsresa till Älvsjömässan.
26 - 29 mars mässan Kevätpuutarha 09 i Helsingfors

Alla hjärtans dag!

Kramar till min underbara sambo *Thomas* ifrån din *Helena*

Kram *Rebecka* från *Mamma*

Alla hjärtans hälsningar till *Mommo och Moffa* i Kumlinge. Ha en bra dag ö *Oscar o Walter*.

Alla hjärtans hälsningar till *Famo och Fafa* i Ingå. Ha en bra dag ö *Oscar o Walter* i Prästö

Alla hjärtans dag hälsningar till *Tikkis* gulle. Puss *Tomasalla*

Alla hjärtans dag hälsning till *Ove!* Puss från *Emma*

Alla hjärtans dag hälsning till *mamma och pappa*. Ha en bra dag önskar *Linda*

Sandra och Erica, kram på alla hjärtans dag från *Freddyalla*

Hjärtans hälsning till mamma *Mona och pappa Per-Alf!* Önskar *Maria*

Alla hjärtans dag hälsningar till mina vänner och *min familj*. Ha en bra dag ö *cecilia/winnie*

Till världens bästa mamma *MALIN*. Ha en bra alla hjärtans dag. Puss *Amanda, Pontus & Calle*

Jag skickar en alla hjärtans hälsning på detta sätt i år till *alla vänner* istället för ett vykort. Glad alla hjärtans dag ö *Christine Lillsjö*

Hjärtans hälsning till världens bästa *mormor Solveig*. Kram från *Stoffe*

Alla hjärtans dag hälsning till *världens bästa familj!* önskar *Lucas Törnqvist*

Många varma alla hjärtans hälsningar till *INGA Willford* världens bästa *mormor!* Tack för att du finns till i mitt liv! Kramar från *SARA*

Tack för hjälpen *Margareta*, du måste vara den mest hjälpsamma på avdelningen. *kak*

Alla hjärtans dag hälsning till pappa *Joacim*. Kram *Michaela*

Alla hjärtans dag hälsning till farmor *Monica*. Kram *Michaela*

Alla hjärtans hälsning till *mamma/mommo Elisabeth o Peter* från *Granöligan*.

Alla hjärtans hälsning till *mamma Else-Maj* önskar *Margareta*

Alla hjärtans hälsning till *Fia o Katrin*. Önskar *Margareta*

Glad vändag era muppar önskar *Sannto & Daniel!*

En alla hjärtans hälsning till min älskade *Cia!* Önskar din *Anders*.

Alla hjärtans hälsning till min underbara *mormor Birgit Wikstrand*. Puss *Hugo*

Alla hjärtans hälsning till min underbara *farmor Christina* och *farfar Lars-Olof Lindström*. Puss *Hugo*

Alla hjärtans dag hälsning till min

Kenny

Puss och kram *Jessica*

Alla hjärtans hälsning till **Mommo och moffa**

Älskar er! Ö *Ebba*

Jag älskar dig **Ronnie Krantz**

Puss och kram på alla hjärtans dag. Önskar din blivande fru *Marina Gustavsson*

Många kramar på alla hjärtans dag till **Mamma**

önskar *Kenneth, Jannicka, Jennifer och Joacim*

Jag älskar dig **Anki**

Ha en lugn och skön alla hjärtans dag. Puss & kram från *Robbe*

Alla hjärtans dag hälsning till **pappa.**

Älskar dig! Ö *Ebba*

Alla hjärtans hälsning till **Jimmy**

Vi älskar dig! Puss *Sandra och Moa*

Alla hjärtans kramar till **pappa o gubben**

Pussar från *Saja, Wille och mamma*.

Massor av alla hjärtans kramar och pussar till **Madde**

Vi älskar dig *Meja, Nova & Anders*.

Jag älskar dig **Lovis**

Ha en glad alla hjärtans dag. Puss & kram från *pappa*

Alla hjärtans hälsning till **Edit** o treårsgrattisar till **Joel**

från *mamma, pappa, Tilda och Foppa*

alla hjärtans kramar till **Bombom & Annann**

Saja o wille

Alla hjärtans hälsning till min kära sambo **Freddie**

Älskar dej min prins, pussar och kramar av *Caroline*

Alla hjärtans hälsning till min underbara **Kim**

Jag älskar dig kram *Rosa*

Jag älskar dig **Mira**

Ha en glad alla hjärtans dag. Puss & kram från *pappa*

Många kramar till pappa **Kjell**, mormor **Siv** och morfar **Gunnar**

Från *Ted och Tina*

Alla hjärtans hälsning till **Tommy**

Vi älskar dej! Puss *Eva-Maria o barnen*

Ha en bra alla hjärtans dag **Fammo**

Puss och kram önskar *Ida och Oscar*

Alla hjärtans kramar till världens bästa fammo och faffa **Anna-Lisa o Tor**

ö *Torbjörn*

Alla hjärtans hälsning till pappa **Kim**

Pussar och kramar från *Viktor o mamma*.

till bästa vännen **Seidi Wentzel**

ö *Magga*

Alla hjärtans hälsning till **fammo och farfar**

kramar från *Tim m.fam*

Hjärtliga hälsningar och kramar på alla hjärtans dag till gamelfarmor **Eivor.J** och gamelmormödrarna **Linnea.R** och **Margaretha.R**

Ö. *Emil o Pontus Gyllendahl*

Min skurk. Jag hade jackpot då jag fann dig. Hur mycket jag älskar dig hoppas jag du märker alla dar.

Du vet att du e mitt ALLT o alltid kommer va det ;-)

En stor kram till mamma **Anita** på alla hjärtans dag.

”dom som sitter i bilen på väg upp

Massor av alla hjärtans kramar och pussar till världens bästa **mormor & morfar, farmor & farfar, Carina & Sigge**

Vi älskar Er. *Meja & Nova*

Alla hjärtans hälsning till pappa **Thomas**

kramar *Tim & Therese*

Alla hjärtans hälsning till vår pappa o. make **Magnus**

Vi älskar dej! Önskar *William, Oscar, Walter o frugan*

Alla hjärtans kramar till **Vickis**

Mam

En glad alla hjärtans dag hälsning till **mommo o moffa**

önskar *Evelyn med mamma*.

Alla hjärtans dag hälsning till min gosiga man **Tony**

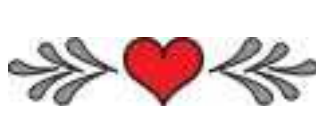
Älskar dig! Kram din *Maria*

Alla hjärtans hälsning till **Carola, Tiina & Nettan**

kramar *Terre*

Alla hjärtans hälsning till **mommi, moffi & mobbo**

kramar från *Tim m.fam*

Många pussar och kramar till min man **Daniel**

Tack för att du finns! *Terese*

Alla hjärtans hälsning till mamma **Sissi**

Vi älskar dig! Kram, *Ronja och Casper*.

Pussar och kramar i massor till min pappa **Robert** på alla hjärtans dag!

Jag och *mamma* älskar dej! kram *Alice*

Alla hjärtans dag hälsningar till våran **Mormor o Morfar**

Önskar *Jannicka, Jennifer o Joacim*

Johan Larsson

Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

”Han ringde upp mig efter att jag vunnit en titel och sa ”Bra jabb, grabben”. Det var den bästa komplimangen jag någonsin fått.

PAOLO ROBERTO MINNS INGEMAR ”INGO” JOHANSSON.

IFK testar ny försvarare i ligacupen

FOTBOLL. I dag spelar IFK Mariehamn mot Inter på bortaplan i ligacupens andra omgång. Till den här matchen ansluter en ny testspelare, Mathias Kullström, som enligt tränare Pekka Lyyski spelar från start.

–Jag räknar med att han startar om inget oförutsett händer, säger han till Nyan.

IFK söker efter en ny försvarare och till matchen mot Inter har man plockat in Mathias Kullström som tidigare har representerat Jaro och VPS i Veikkausliiga. 22-årige Kullström har gjort 62 ligaframträdanden och IFK vill se om den unge försvararen platsar i laget.

–Vi tror ju på den här spelaren men det gäller att se om han håller den nivån som vi tror att han gör, säger IFK-tränaren Pekka Lyyski.

Läget i truppen

Till matchen mot Inter saknar IFK sedan tidigare **Peter Blomberg**, **Amos Ekhali** och **Willis Ochieng** som alla är borta på grund av knäskador. Det enda nya avbräcket inför Inter-matchen är **Johannes Nordström** som känner av smärtor i ena ljumsken.

Truppen består av totalt 16 spelare men vissa har lite småskavanker. Dock är det inget som klassas som något allvarligt. **Paulus Arajuuri** utgick som bekant i U21-landskam-

Ny testspelare. IFK Mariehamn möter Inter i ligacupens andra omgång och testar samtidigt en ny försvarare. Mathias Kullström, till vänster, har tidigare spelat i Jaro och VPS. På bilden syns även Miikka Ilo som testspelade för IFK förra året. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

pen mot Estland i onsdags med en lindrig knäskada men enligt honom själv kan han spela i dag.

IFK vann årets första ligacupmatch mot TPS med 2–1 och tränaren **Pekka Lyyski** vill att laget ska komma upp på samma nivå som man låg på i mötet med ligakonkurrenterna TPS.

–Det blir roligt att fortsätta arbeta efter TPS-matchen men samtidigt måste vi komma upp på vår normala nivå. Det lyckades vi inte med mot AIK så det gäller att hitta tillbaka, säger han.

Svår match

Mötet med Inter har hög prioritet eftersom IFK har

ett nytt lag och det gäller att få ihop lagdelarna inför starten på ligan. Dagens match tror Pekka Lyyski blir både intressant och spännande.

–Inter spelade bra anfallsfotboll förra året och de har duktiga mittfältare och anfallare. Dessutom är de finska mästare och vi möts även i seriepremiären i april, så

det blir säkert en intressant match, säger Pekka Lyyski till IFK Mariehamns hemsida.

Spelplats är Kuppis, alltså inte Veritas Stadion som Nyan tidigare skrivit, och matchen blåses igång 15.00.

NIKLAS E.W. ERIKSSON

Tuff träningsmatch väntar United

FOTBOLL. Träningsmatch på söndag mot svenska Älvsjö AIK FF. En match där Åland Uniteds tränare **Robert Dahlin** vill hitta linjerna i spelet.

–Först och främst vill jag att offensiven ska fungera. Det är vad vi jobbar på nu, säger han.

Förra året. Åland United och Älvsjö AIK FF spelade en träningsmatch inför säsongen 2008 och då blev det 1-1 på bortaplan efter att Eveliina Kohvakka kvitterat genom en praktfrisprk. På bilden Emma Liljegren, till vänster, och Sarah Engblom. I bakgrunden Mathilda Mörn som nu representerar just Älvsjö. Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

vi får in mer folk som kommer mot mål, säger han.

United ställer upp med starkast möjliga lag och väntar samtidigt på förstärkning till nästa vecka. Klubben har under en tid förhandlat med en svensk försvarare och snart verkar en övergång vara klar.

–Vi är i slutskedet. Vi ska bara göras klart med hennes klubb i Sverige och göra klart

allt där. Vad jag förstått från henne sida är det klart och positivt, säger Dahlin.

Den nya försvararen finns inte på planen på söndag men kan förhoppningsvis vara med den 28 februari när United tar emot Ilves i ligacupen.

Morgondagens match börjar 15.00 och spelas i Eckeröhallen. (jl)

mötet blir det kaffe och bulle. Alla hjärtligt välkomna.

■ **JIK-Nattcupen:** Anmäl ditt kompiss-, firma-, skol- eller föreningslag till Nattcupen i volleyboll, som spelas 28 mars, genom att ringa Gudi Hakonadottir, tel 0407385738 eller maila gh_akur@hotmail.com. Se mera info på www.jik.ax/volleyboll.

Bortamatcher för både damerna och herrarna

VOLLEYBOLL. Både Jomala IK:s damer respektive herrar spelar dubbla bortamatcher i Allsvenskan i helgen.

–Vi möter stentufft motstånd men vi vill knipa poängen, säger damernas tränare Mikael Andersson.

Jomalas herrlag, som ligger näst sist i tabellen, har matcher mot Engelholm och Fäladen under helgen och båda lagen är enligt lagkapten **Marcus Påvals** överkomligt motstånd.

–Engelholm slog vi enkelt hemma trots att vi spelade dåligt och matchen mot Fäladen var stenhård fast vi förlorade, säger han.

Herrlaget reser med endast sju spelare till Sverige, då vissa spelare i truppen har personliga förhinder. På träningarna har man i veckan fokuserat på det egna spelet

för att om möjligt minska lagets egna misstag under matcherna.

–Vi har jobbat med försvarsspelet eftersom det är ett viktigt spelmoment, säger Marcus Påvals.

Damlaget, som är sexa i tabellen, spelar mot Göteborg och Falköping i helgen. Två lag som de förlorat mot tidigare under säsongen. Matchen mot Falköping var en tuff och svår femsetare medan åländskorna blev rejält överkörda mot Göteborg.

–Vi är inte nöjda med hemmamatchen mot Göteborg då vi fick ordentligt med stryk men kanske dem underskattar oss den här gången, säger damtränaren Mikael Andersson.

Damera spelar 18.00 på lördag och 13.00 på söndag. För herrarna är det 17.00 på lördag och 13.15 på söndag som gäller.

NIKLAS E.W. ERIKSSON

Spelar för att undvika kval

■ **INNEBANDY.** Sista matchen på bortaplan för Våsc:s herrar till helgen och det är bara seger som räknas. Det menar lagets spelande tränare **David Holmberg**.

–Om vi lyckas ta tre segrar kanske vi kan undvika kval. Vi måste slå de här och vinna båda hemma, säger han.

Våsc ligger just nu näst sist i division II och befinner sig därmed på kvalplats. Det lag som kommer sist i tabellen åker direkt ut medan två lag kvalar. Tre lag ovanför Våsc har elva poäng medan Våsc har åtta poäng.

Två av dessa lag har Våsc kvar att möta och idag är det Sherifs som gäller. Ett lag som Våsc besegrade på hemmaplan med 8–5.

–Det krävs att vi håller ihop försvaret. Där brister det och det blir för mycket mål. Och så måste vi vara med från början och inte tappa fem sex mål direkt. Vi ska hålla ihop försvaret i början av matchen och sedan tror jag på en jämn match, säger Holmberg.

I laget saknas **Mathias Brunnsberg**, **Kim Ginman** och **Fredrick Boman** medan **Lars Fredman** är osäker. Det är tänkt att han ska vara med men han har lite problem med ryggen.

Dagens match börjar 17.00 och på söndag har Våsc:s damer i division III två bortamatcher. De möter de båda topplagen TuWe och KaKo klockan 14.00 respektive 16.00.

Inför söndagens matcher ligger även damerna näst sist i tabellen. (jl)

Sport på gång

LÖRDAG

Bowling
Idrottsgården
ÅM-finaler: Från 09.00, slutfinaler cirka 15.30.

Innebandy
Baltichallen
Division I: 11.00 NGD-SB Vaasa.

Fotboll
Eckeröhallen
Träningsmatch: 12.00 IFK:s damlag-pojkarnas Pohjola Cup-lag född -95.

Fotboll
Jomala konstgräs
Träningsmatch: 13.30 Jomala IK-Hammarlands IK.

Handboll
Baltichallen
Division IV: 15.00 IFK-Vassunda HK.

Dart
Klubblokalen
FM-serien: 15.30 Damer och herrar.

Fotboll
Eckeröhallen
Träningsmatch: 18.30 Österås-Vallentunas F93/94.

SÖNDAG

Fotboll
Eckeröhallen
Träningsmatch: 15.00 Åland United-Älvsjö AIK.

Bordtennis
Idrottsgården
Pingisligan: 15.00 Semifinaler.

Sportens kom ihåg

■ **Agility.ax:** Introduktionskurs i agility för nybörjarhundar. Kursstart söndag 1 mars, 8 tillfällen, kursavg 50 euro, medlemmar 5 euro rabatt. Hundarna bör vara grundvaccinerade och vara minst sex månader gamla. Välkomna att anmäla er till Ulrika på tfn 040-5272073 fredag 13 februari 18.00-21.00.

■ **Dressyr:** Unghästutbildaren Caroline Palmgren från Lövsta kommer hit och håller dressyrträningar för ekipage på alla nivåer. Är ni intresserade av att delta kontakta Patricia på tfn 0400-988435.

■ **Eckerö IK:** Årsmöte 22 februari 13.00 OBS! Ny tid. i Eckeröhallens konferensrum. Efter

KRYSSET

NR 6

Lösningarna till krysset nummer 6 vill vi ha senast torsdagen den 26 februari kl 12.00. Vinnarna och rätt lösning presenteras lördagen den 28 februari.

Vinster: Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andrapristagarna.

Sänd lösningen till Nya Åland, PB 21, 22101 Mariehamn.
Märk kuvertet kryss 6.

Namn:.....

Adress:.....

.....

.....

.....

LÖSNING KRYSS 4

[illegible]

GRATTIS

Casinolotterna i krysset nr 4 går till **Eva Andersson** i Lemland. Varsin Naturlott får **Rosel Högstrand** i Mariehamn och **Päivi Lampén** i Jomala. Priserna kommer med posten.

Nyans sudoku

Lösning på sidan 17

LÄTT

				7	1	8		2
3		4			6			9
1		2	5	4				
8	9				2		3	
	5		8		4		6	
	2	6	7	1			9	
	3	5				4		
6				3	8		2	
			9				1	7

Sudoku EB0169

© Bulls

MEDEL

			8				3	
			9		2	5		
		1			4	6		7
8	5					9		4
7					8		1	
		6						2
3		8						
2		7	5		1			
	4		7	6			8	

Sudoku MB0169

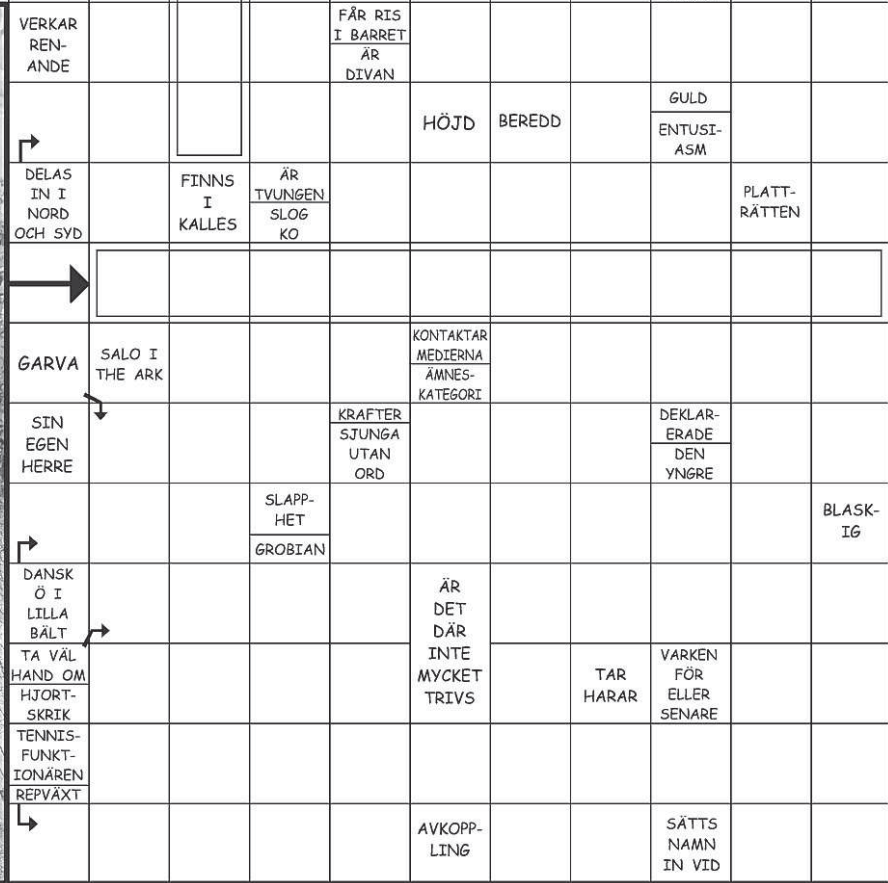
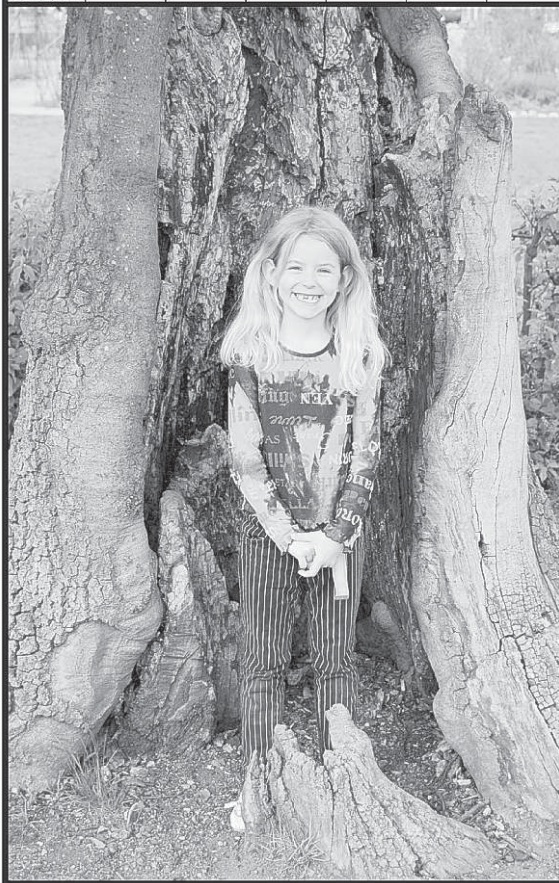
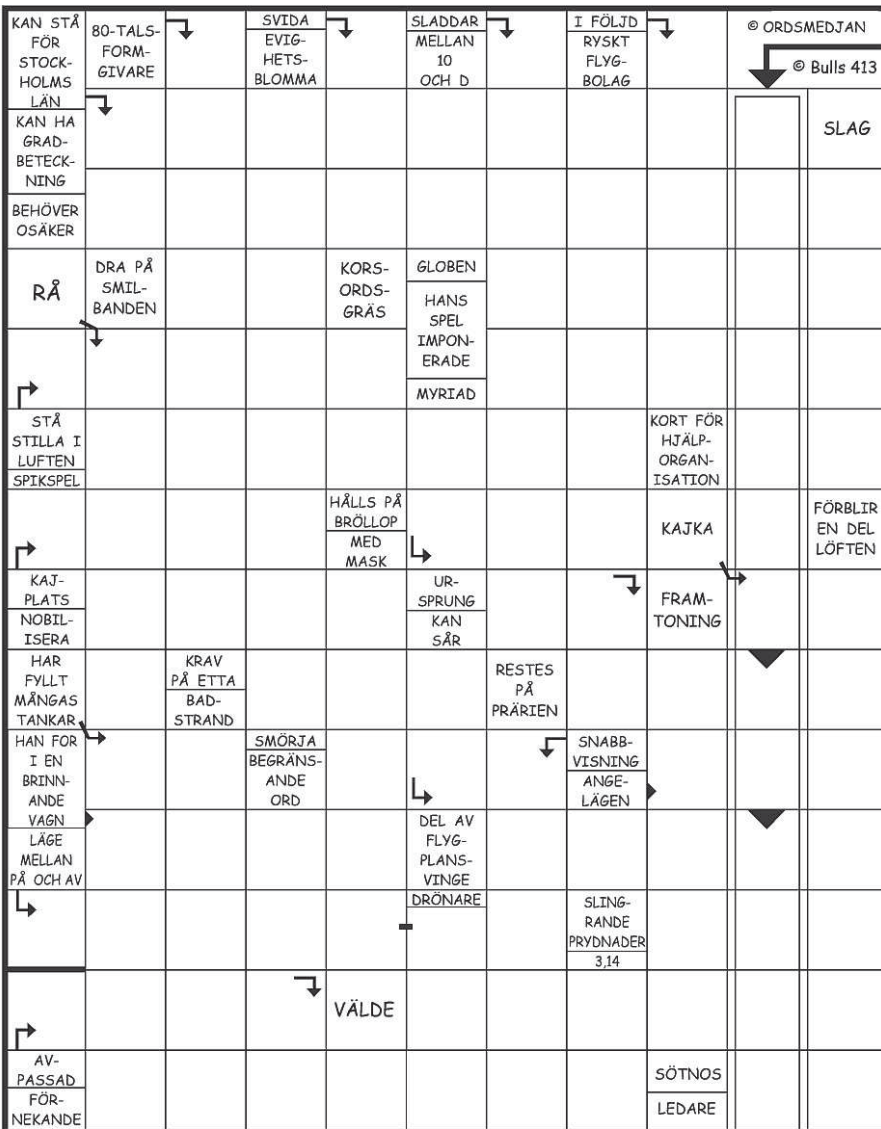
© Bulls

SVÅR

		1						
				4			5	
	7	8		1			3	
			2			5		
9	1						7	
			6			8		
				3	4	6		2
					5			3
	9	7						

Sudoku HB0169

© Bulls

Semifinaldags i Pingisligan

■**BORDTENNIS.** På söndag är det dags för semifinaler i den åländska Pingisligan. I A-slutspelet möts IFK och Jomala Pingis, där IFK representeras av öspelsaktuella **Johan Pettersson** och **Alistair Waterhouse**. De möter Jomalaspelarna **Jim Bergbo** och **Lennart Johansson** som tog sig vidare som sista lag till semifinalspelet.

I den andra semin ställs regerande mästarna Saltvik BTK I mot IFK NatWest. Spelarna som gör upp är **Anders Hallbäck**, **Bengt Lindkvist** och **Harry Lindkvist** som möter **Ove Holmström**, **Peter Holmström** och **Joakim Wikblom**.

Saltvik BTK II och Finström II kvalar om en plats till B-slutspelet och vinnaren i det mötet tar sin an IF Start i den första semifinalen av två i B-slutspelet. I det andra semifinalmötet möter IFK Junior sina krafter med Finström I. (ne)

Se ”Daja” direkt

■**FOTBOLL.** Precis som det gick att se träningsmatchen mellan AIK och IFK Mariehamn förra helgen, går det att följa två av Djurgården IF:s matcher via <http://live.s24.se>.

Idag spelar **Daniel ”Daja” Sjölund** och hans DIF mot mot IK Sirius med start klockan 14.00. Även träningsmatchen mot IFK Norrköping 8 mars 14.00 sänds via webben.

Det krävs en registrering på hemsidan innan du kan köpa en matchbiljett för 39 kronor och se drabningarna. (mt)

■**INNEBANDY.** **Andreas Ahlqvists** Järfälla IBK förlorade på bortaplan med 6–7 mot AIK IBF i onsdagens match i Svenska Superligan. Det var Järfällas fjärde raka förlust. Med sex omgångar kvar av grundserien har Järfälla tio poäng upp till en slutspelsplats. (jl)

LÄTT

5	6	9	3	7	1	8	4	2
3	7	4	2	8	6	1	5	9
1	8	2	5	4	9	6	7	3
8	9	1	6	5	2	7	3	4
7	5	3	8	9	4	2	6	1
4	2	6	7	1	3	5	9	8
9	3	5	1	2	7	4	8	6
6	1	7	4	3	8	9	2	5
2	4	8	9	6	5	3	1	7

MEDEL

4	2	5	8	7	6	1	3	9
6	7	3	9	1	2	5	4	8
9	8	1	3	5	4	6	2	7
8	5	2	1	3	7	9	6	4
7	9	4	6	2	8	3	1	5
1	3	6	4	9	5	8	7	2
3	1	8	2	4	9	7	5	6
2	6	7	5	8	1	4	9	3
5	4	9	7	6	3	2	8	1

SVÅR

5	4	1	3	2	7	9	6	8
2	3	9	8	4	6	1	5	7
6	7	8	5	1	9	2	3	4
8	6	3	2	7	1	5	4	9
9	1	2	4	5	8	3	7	6
7	5	4	6	9	3	8	2	1
1	8	5	7	3	4	6	9	2
4	2	6	9	8	5	7	1	3
3	9	7	1	6	2	4	8	5

Gästande amerikan. Fred Donaldson är filosofie doktor, före detta universitetsprofessor och lekexpert. Hans bok *Playing By Heart* (Att leka med hjärtat) har nominerats till det amerikanska Pulitzer-litteraturpriset.

Berättar om den läkande leken

Fred Donaldson heter en amerikan som för tillfället är på Åland för att lära människor leka.

Under 35 års tid har han idkat forskning och också utvecklat sitt budskap som i korthet handlar om att man genom en ursprungsform av leken kan motarbeta aggression, hämndkänslor och konkurrens.

Rubriken på den här artikeln hade också kunnat vara ”Lecker med vargar”. Det gör han nämligen, Fred Donaldson från Connecticut i USA.

Fred har lekt med oändligt många tama och vilda djur men framför allt har han lekt med människor i alla åldrar, i alla kulturer och i alla världsdelar.

Det är också just den mänskliga leken som nu har fört honom till Åland. I går kväll höll han en öppen föreläsning i Idrottsgården i Mariehamn och i dag kompletteras föreläsningen med workshops.

Tävlingsmentalitet

Fred Donaldson är före detta professor med en universitetskarriär bakom sig. För 35 år sedan började han leka med barn, både med sina egna och med barnen i en förskola i Kalifornien.

–Jag hade ingen aning om hur man lekte med barn då jag första gången skulle göra

det. Jag satte mig ner på golvet och tänkte att barnen får väl lära mig, berättar Fred.

–Den första kontakten blev fysisk, vi lekte genom att röra vid varandra och titta på varandra. Ganska snart upptäckte jag till min stora förvåning att barnen helt saknade tävlingsmentalitet både gentemot mig och mot varandra. Det fanns ingen segrare, ingen förlorare, inget våld. Barnen blev trygga och lugna.

Väckte nyfikenhet

Barnens reaktioner väckte Freds nyfikenhet.

–Jag började fundera på om detta var något specifikt för just de barn jag lekte med eller om också andra barn var likadana, berättar han.

För att försöka hitta ett svar reste han över gränsen till Mexiko.

–Jag satte mig ner i en park där det fanns många gatubarn. Snart lekte vi för fullt och helt utan att kunna kommunicera verbalt eftersom jag inte kan spanska och de inte kunde engelska. Mina iakttagelser var hisnande - barnen lekte på precis samma sätt som de i Kalifornien.

Testat på många

Från och med den dagen började forskningen på allvar.

–Jag har testat mina lekmetoder på så många. På friska barn och sjuka barn, på barn i alla kulturer och i alla världsdelar. Alla, precis alla barn leker på samma sätt om bara den vuxna lekledaren ger dem möjlighet att leka på deras egna villkor.

Och inte nog med det, Fred konstaterade att också vuxna har något som han väljer att kalla för ett ursprungligt lek-sinne inom sig, ett leksinne som går att locka fram.

–Jag har lekt på mitt sätt

med alla åldrar och min erfarenhet är leken verkar hämmande på alla destruktiva beteenden. Leker man med hjärtat skapar det trygghet och lugn.

Påverkar tidigt

Vad det här beror på vet Fred Donaldson inte.

–Det är en slags hjärtekontakt. Men ser man på profeterna i världens stora religioner tycks de alla ha varit medvetna om kraften hos ett oförstört lekande barn, funderar han.

–Det som man genom forskning däremot vet mera om är att vi mycket tidigt börjar påverka och lära våra barn att följa ett vuxet mönster som överensstämmer med livet i just den kultur vi råkar leva i.

Fred tar upp exempel som sport och idrott som han ser som de vuxnas lekar som formar barnen till att tänka på seger och förlust, till att betrakta varandra som rivaler som kan vara farliga.

Stark familjekänsla

Fred har två egna barn som i dag är vuxna.

–Jag märkte snart då barnen var små att om jag satte mig ner och lekte kanske bara tio minuter då jag kom hem från jobbet var barnen betydligt lugnare än om jag bad dem att själva gå leka medan jag varvade ner eller lagade mat, berättar han.

–Lekte vi på samma sätt då det var läggdags var det aldrig några problem att få dem i säng.

Familjen fortsatte att leka sig genom tonåren och fram till den dag då barnen flög ut ur boet.

–Vi har därför en mycket stark familjekänsla. Nu har min dotter två egna barn och fortsätter att praktisera mina metoder med dem.

Samma beteende

Allt detta lekande och all forskning har resulterat i utbildningsföretaget Original Play som översatt betyder ursprunglig lek. Fred Donaldson och hans kolleger i företaget reser i dag jorden runt för att lära andra leka.

Hans drivkraft är en inre vision om en tryggare och bättre värld och hans övertygelse om att han har funnit en metod att skapa en sådan värld.

Målgruppen är obegränsad. Bland kursdeltagarna ryms alla som jobbar med barn och unga men också till exempel vårdpersonal, företagsledare, kriminalvårdare och människor som jobbar med djur. Fred har vid det här laget lekt med åtskilliga olika djurarter och överallt möter han samma osjälviska beteende i leken.

Fysisk lekmetod

–För att kunna tillämpa den här metoden måste man kun-

na uttrycka sann kärlek och glädje, det är en grundförutsättning. Du får inte upplevas som skrämmande av barn, svarar han då han får frågan vad han lär ut mera konkret.

–Klarar du av det handlar det om att utveckla en fysisk skicklighet. Min lekmetod är fysisk. Jag lär ut den men också hur man undvika att det uppstår problematiska situationer. Hur kan till exempel en vuxen man fysiskt röra vid en 13-årig flicka utan att det skapar problem? Jag har svaret!

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto:FREDRIK TÖRNROOS

➤ ÖNSKAS HYRA

Två skötsamma, rökfria österbottningar

söker boende

på Åland för sommaren. Allt beaktas.

Kontakta Sara Othman på 050-3378746 eller sothman@abo.fi.

➤ ÖNSKAS HYRA

Lägenhet sökes

Sommararbetande reporter vid Nya Åland söker lägenhet i Mariehamn för perioden juni-augusti.

Kontakta Martin Portin på tel: 044-270 2065 eller via e-post: martinportin@gmail.com

